

RÓZSAHEGYI KÖNYVTÁR
F 38033
Gyomaendrőd, Blaha u. 2.

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

X. évfolyam 3. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2003. március

Elhunyt Császár Ferenc, lapunk főszerkesztője

Ölelj meg engem Istenem
már fel akarom adni
az örök ellenállást már
meg akarok halni.

Köszvényben és közönyben
nagyon sokáig éltem
bődítő tisztességben
és tarkósenvedésben

Vadász vadásznak vadra
figyelő úr-cselédje
voltam, miközben kaptak
engem is puskavégre.

A fűvön így rohantam,
az erdőn így szaladtam,
kapkodtam lábam, ám de
a hitet megtartottam.

Valahol megállni,
valahol meg kell halni,
valami könnyű réten
akarok elfakadni

Nem félek a haláltól.
Megállók veled szemben.
De amikor lesújt rám
isten, ölelj meg engem.

Kedves Feri! Ahogy Gyurkovics Tibor Istenem című versében fohászokodott, február 8-án Te is így fohászokodhattál magadban, amikor ott, a kórházi ágyon magához ölelt az Isten.

Nehéz most itt állni, nehéz most megszólalni. Tudtuk, hogy beteg vagy, mégis bombaként robbant a hír, hogy letetted. Letetted a munkát, letetted életed az Isten kezébe.

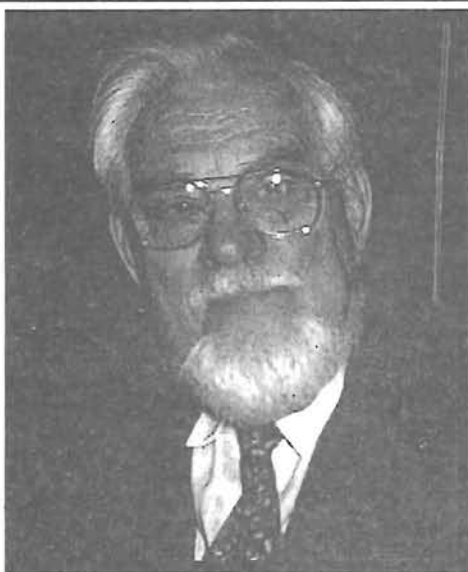
Tartalmas életet éltél. Igazak rád Szent Pál szavai: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam.” És hisszük a további szavak is igazak rád: „Most készen vár az igaz élet koronája, melyet azon a napon megad nekem az Úr...” (2Tim 4, 7 sk)

Tudjuk, különböző számviteli, pénzügyi beosztásokban dolgoztál. Voltál főkönyvelő, majd 28 évig az ország legnagyobb ipari szövetkezet gazdasági vezetője, nyugdíjazásodig.

Részt vettél az '56-os forradalom- és szabadságharcban, mint munkástanács titkár. Ezért 1956 után rendőri felügyelet alatt álltál.

Nyugdíjasként is aktívan dolgoztál. Különböző kuratóriumok munkájában vettél részt. A Magyar Katolikus Újságírók Szövetségének is tagja voltál.

Életed utolsó szakaszának legfőbb boldogságát három dolog jelentette: hited, családod, és a „Városunk” újság. Tudom, és biztosan álltom: be-

tegségedben is az újságunk szerkesztése és készítése adott erőt, ez meghosszabbította az életed.

Te most befejezted, de nem hagyta abba. Tudjuk, hogy az Örök Életből közbenjárás értünk. És ha elakadunk, ha elcsüggedünk, rád gondolunk majd, és felnézünk az égre... és tudni fogjuk, hogy mit kell tovább tenni. És itt, a búcsúzás perceiben is megígérjük neked, hogy folytatjuk, amit abba hagyta, de be nem fejeztél.

Sokan eljöttek, hogy elbúcsúzzanak, és lélekben megköszönje mindenki mindazt, amit kapott tőled. Adtál családodnak, adtál barátainak, ismerőseidnek, és a lapon keresztül nagyon sok embernek: tanúságtévést a hitről, emberségről, adtál nemzeti gondolatot, izlésünket neveltet a művészetek által, mosolyogva vigasztaltál, segítettél.

Az örök élet hitével, és a mennyei viszontlátás reményében köszön el tőled feleséged, leányod, vejed, megköszönve a szép és boldog családi életet. Búcsúznak a közeli családtagok.

Búcsút intünk barátaid, a Városunk Gyomaendrőd újság szerkesztői, munkatársai. Elköszönnek régi munkatársaid, jó barátaid, szomszédok, ismerősök.

Nagyon-nagyon szeretted a művészetet: a képzőművészetet, a zenét, a verseket. Egy-egy zenemű, egy-egy költemény kiemelt a hétköznapi napokból, fölemelt, Istenhez emelt. Ezért Weöres Sándor Kodály Zoltánnak írt versének részleteivel búcsúzunk tőled.

Öregek

...
A nyári Nap,
a téli hó,
őszi levél,
tavaszi friss virág
mind azt dalolja az ő filükbe:
„Élet-katlanban régi étek,
élet-szekéren régi szalma,
élet-gyertyán lefolyt viasz:
téged megettek,
téged leszórtak,
te már elégtél:
mehetsz aludni...”

Olyanok ők, mint ki utazni készül
és már csomagol.

És néha, hogyha agg kezük
játszik egy szőke gyerekfejen,
tán fáj, ha érzik,
hogy e két kézre,
dolgos kezekre,
áldó kezekre
senkinek sincsen szüksége többé.

És rabok ők már,
egykedvű, álmos, leláncolt rabok:
hetven nehéz év a békó karjukon,
hetven év büne, baja, bánata –

hetven nehéz évtől leláncolva várják
egy jószágos kéz,
rettenetes kéz,
ellentmondást nem tűrő kéz
parancsszavát:

„No gyere, tedd le.”

Isten elfogadott! Amen.

*Iványi László plébános
gyászbeszéde*

Számunk tartalmából:

☞ **In memoriam: Császár Ferenc 44. old.**

☞ **Március 15-re 49. old.**

☞ **Beszélgetés Csoma Antalnival, a Brunsvik-díjas óvónóval 56. old.**

Önök joga van tudni...

Kedves Olvasóink!

Önök közül sokan bizonyára már korábban is értesültek a szomorú hírről, amit e lapunkban most fájó szívvel mondunk el, lapunk főszerkesztője Császár Ferenc február 8-án befejezte földi pályáját.

Elment, de csak a teste! Szelleme köztünk él továbbra is.

A szerkesztőbizottság szent kötelességének tartja, hogy az általa létrehozott helyi lap, a „mi” újságunk, a „Városunk Gyomaendrőd” tovább éljen. Életének egyik nagy teljesítménye, hogy itt városunkban megszervezte, létre hozta és már 10. évfolyamát megérté a 3. helyi újság. Mindig azt vallotta, hogy nem versenytársa akar lenni a másik 2 helyi lapnak, hanem pótolni akarja azt, ami azokból hiányzik. Ezt egyetlen mondatban az újság alcíme fejezi ki: Keresztény Nemzeti Gondolat Hírnöke.

Gondosan, féltve őrizte az újság színvonalát. A tudósítások, riportok az állandó rovatok megtervezése, mind annak jegyében születtek, hogy az olvasók a legfiatalabbtól, a legidősebbig megtalálják az érdeklődésüknek megfelelő írásokat. Olyan „munkatársak”-at választott, akiknek igényes, színvonalas önzetlen munkája megvalósította a célkitűzéseket. Nagyon büszke volt arra, hogy idén a 10. évfolyamot kezdtük el. A január 18-i ünnepélyes szerkesztőbizottsági ülésre 14 oldalas írásos beszámolót készített (minden évben egyszer összehívta a szerkesztőbizottság tagjait ünnepi ülésre) amelyen részletesen elemezte az előző év munkáját, vázolta az ideai elképzeléseit, és a pénzügyi helyze-

tet is ismertette. Ebből az írásos anyagból idézek néhány mondatát: „Amint látható, ez évi januári számunk, már a X. jubileumi évfolyamot jelzi. Sokszor ilyen alkalmakkor elmondtam, hogy van Isteni gondviselés és van csoda! Milyen nagy utat tettünk meg! De nem akarok a nosztalgia útvesztőiben elmerülni... Csak néhány szót: köszönöm a velem együtt haladóknak, hogy volt hitük, kitartásuk és szorgalmuk. Hittek abban, hogy életre keltjük ebben a „Viharsarokban” a keresztényi és nemzeti gondolatot, mert államalapító Szent István királyunk óta ez a két fogalom elválaszthatatlan egymástól. Mérheteretlen kitartásuk volt, amikor hullámzottak körülöttünk a politikai viharok, és meg tudtuk őrizni lapunk tisztaságát, önállóságát. Szorgalmuk és önzetlen segítségük nélkül ma nem ünnepelhetnénk.

Egy évvel ezelőtt, amikor lapunk 2001. évi munkájáról számoltam be, a következő szavakkal fejeztem be értékelésemet: „Jó lenne szerkesztőbizottságunkat önzetlen, fiatal erőkkel gazdagítani.” Hiszen ha akarjuk, ha nem, ha tagadjuk, ha nem; többünk felett eljárt már az idő. Sők, a fiatalok lesznek azok, akik tovább vihetik majd e 9 évvel ezelőtt megkezdett munkát. Most örömmel számolhatok be, arról, hogy ez irányú igyekezetünk nem volt sikertelen. Három olyan nagyszerű munkatársra találtunk, akik nagymértékben fogják lapunk színvonalát emelni. Így valóra válhatott, hogy munkánkat ésszerűen megosszuk. Mind a hárman egy-egy rovat vezetői lettek. Polányi Éva tanárnő az irodalmi rovatot, Szonda István a néprajzos, a fafaragó, Endrőd néprajzát, Várfi Péter a fiatalok rovatát vezeti.”

Ezen ülést követően alig egy hét múlva kórházba került. Ekkor még nem sejtettük, hogy halálos beteg, hiszen halála előtt 2 nappal minden követ megmozgatott, hogy haza jöhessen, „hiszen írnom kell az újságot” mondotta. A gyógyíthatatlan betegség győzött. Ő az utolsó percig reménykedett a gyógyulásában, amit ember megtehet ezért, Ő megtette. Sajnos a kór győzött.

Utolsó óráiban is velem voltam. Az orvosi segítség megmentette Őt a nagy fájdalmaktól. A jó Isten megadta, hogy a kórház lelkésze is velünk volt és együtt imádkoztunk a kórházi ágyánál érte az utolsó óráiban. Február 8-án este 7 óra körül csendesesen, Isten akaratában megnyugodva elment az élők sorából. Gyászjelentésben Pál Apostol szavaival búcsúzott: „Pályafutásomat befejeztem. A hitet megtartottam. Az Úr mellett álltam, és megerősített engem”.

*Császárné Gyuricza Éva
Felesége, és „munkatársa”*

Munkatársaink - ülő sor balról jobbra: Soczó Géza, Polányi Éva, †Császár Ferenc, Császárné Gyuricza Éva, Márton Gábor, Vaszkó András
Álló sor: Iványi László, Szonda István, Réthy István, Cs. Szabó István, Talán Mátyás, Hunya Alajos, Tímár Mihály, Várfi András
Hiányzik: Iványi Mária

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola hírei

Jól sikerült farsangi multság volt a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában 2003. február 21-én pénteken délután. Az iskola tanulóiból 136 tanuló öltözött fel jelmezbe. Hangulatos, szép felvonulás után az osztályközösségek szórakoztatták magukat.

A Szülői Munkaközösség 2003. február 22-én este tartotta szokásos összejövetelét a Bowling Treff étteremben. A kiadós vacsora után sok-sok tombola várta a szórakozó vendégeket. A megszervezésért, lebonyolításért köszönet a szervezőknek és támogatóknak.

Támogatók:

100 Ft-os bolt, Balázs Tibor, 127. Sz. LOTTÓZÓ Gyoma, Andor és Andor Kft, Bela- Cipő, Buláné Kossuth úti Ruházati Bolt, Color Shop, Cuti Bt., Csaba Talk Kft., Csempe Centrum és Csillár Szalon, Csikós Edit, Dinya Imre Vas-Műszaki Bolt,

Dosszié kft, Endrődi Gyógyszertár, Farkas Gabriella fodrász, Gombkötő Frigyesné nyomtatvány bolt, Gyomafarm Kft Gazda Aruház, Kalamáris, Kner Nyomda, Körös Bútoripari Kft., Lizák Virágbolt, Madizol-Dinya Zoltán, Margó Virágbolt, Mészáros Imre egyéni vállalkozó, Mészáros Vendel, MOGUL Kenőanyagok, Nagy Ferencné, Sárosi Textil Kereskedelmi Szolgáltató Bt., Sebők és Sebők Bt, SIKÉR kft, Szabó Edit órás, Szabó Ipari Szövetkezet, Szarka Csilla látszerész, Szent Gellért

Katolikus Általános Iskola, Szilágyi Hús, Tip-Top Cipőbolt, Uhrin Attiláné ruházati bolt, VÉLVET bútór, Zöld cukrászda

Hírek innen-onnan

Kilenc egyházmegye 400 gyülekezete, oktatási, szociális és egészségügyi intézményei képviselőivel tartotta meg alakuló közgyűlést a Tiszántúli Református Egyházkerület a debreceni Nagytemplomban. Az egyházkerület vezetői 6 évre szóló megbízást kaptak. Megerősítettek posztján Bölskei Gusztávot, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspökét, Nagy László lelkesi és Arday András világi főjegyzőt.

A Bazilikában szent misével emlékeztek Horthy Miklós kormányzóra, halálának (1957. február 9.) évfordulóján. Mint ismeretes, újra temetése 1993. szeptember 4-én Kenderesen volt a családi sírboltban.

Köze adjuk Márton Gábor versét, amelyet 1943-ban írt Újvidéken.

Kormányzónk köszöntése

Régen adósa már lelke egy nagy névnek:
A magyar Hadúrnak, a magyar vezérnek.
Köszöntöm most Öt, kit Isten adott nekünk,
Hogy legyen kormányzónk,
hogy legyen vezérünk.

Ezer éves földünk, mit Isten megáldott,
vissza vette nekünk e mese országot.
Új csillaga lett a borús magyar égnek.
Becsületet szerzett bemocskolt hírünknek
és a magyar névnek.

Könyörgő két kezünk imára kulcsoljuk,
minden magyar szíve azt dobogja:
„Drága neve- napján arra kérem Istent;
Dicső kormányzónkra jutalmat kezével
böven sokat hintsen!”

Azt a magyar földet, melyet száz vihar dúlt,
melyet védelmezve hősök vére csordult;
Örök vezérünket, a Magyar-hadurat
tartsa meg számunkra régi dicsőségben,
tartsa meg az Isten!

Jótekonycélú vacsora - 2003. február 8-án szombaton az egyházközség idén is megrendezte hagyományos farsangi vacsoráját a Szt. Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány javára. A bevételt az egyházi fenntartású temetőink folyamatos rendbetételére fordítjuk.

Sajnos a kedvezőtlen időjárás miatt sokan nem tudtak eljönni az igen hangulatosan sikerült estére.

A kuratórium elnökszonyának - Szabó Zoltánnának - köszöntő sorai után kedves versével lepett meg mindenkit Bartha Mónika (lásd a képet), majd Balogh Timike furulya szólója.

Ezt követően a jelenlévőket a helyi Kner Tánc és Sport Egyesület ifjú táncosa (összesen 3-pár) standard és latin-amerikai táncokkal szórakoztatták.

A vacsorát megkezdő ima előtt Iványi László plébános úr értékelte az elmúlt esztendőt, és hálát adott Istennek a közös munkáért. Emlékeztetett II. János Pál pápa békefelhívására, és kérte, imádkozzunk a békéért.

Ezt követően elfogyasztottuk a finom birkapörköltet, majd hangulatos zene mellett ki-ki beszélgetett vagy táncolt kedvére.

Köszönet: Az egyházközségi vacsora megrendezéséért és lebonyolításáért köszönetet szeretnék mondani az Endródi Egyházközség és a magam nevében azért a sok fáradságot sem kímélő munkáért, amit értünk, ottlévőkért tettek, hogy jól érezzük magunkat: Ambrózi László és családjának, Szakalos Tibor és családjának: akik igen jelentős anyagi összeggel, fizikai munkával segítettek; továbbá az Oltáregylet tagjainak, és mindazoknak akik bármilyen formában hozzájárultak az est sikeréhez.

Külön köszönjük a Hunyai testvéreknek, akik elfáradtak, a rossz idő ellenére is velünk együtt örültek.

Hálátelt szívvel mondunk köszönetet minden résztvevőnek, Isten adjon sok erőt és jó egészséget mindannyiunknak, és családjainknak.

Köszönettel:

fr. Ungvölgyi János
az egyházközség világi elnöke

Hírek házunk tájáról

KÖZÖSSÉGI HÁZ

márciusi programja

3-án 18 órakor MKDSZ gyűlés

6-án 8 órakor Védadás, 18: Gazdaköri nőnap

8-án 17 órakor A Nyugdíjas klub nőnap ünnepsége

9-én 18 órakor A Barátság klub nőnap ünnepsége

11-én 16 órakor Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet részközgyűlése

12-én 15 órakor Cukorbeteg klubja

15-én 18 órakor Az Endródi Gazdakör vacsorája

A Katona József Művelődési Központ

márciusi programajánlata

12-én 17 órakor Az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet részközgyűlése

14-én Kereskedő és Vendéglátó képzés indul

17-én 10 és 14 órakor a Maszk Bábszínpad:

„Az elvarázsolt varázsló” gyermekműsor

17-én 19 órakor Békés Megyei Jókai Színház: Liselotte és a május című tragikomédia

19-én Szép Magyar Beszéd-középközlések megyei versenye a Bethlen Gábor Szakképző Iskola szervezésében

20-án Öszidő Nyugdíjas Klub nőnap vacsorája

22-én 19 órakor Sváb batyus bál a Német Kisebbségi Önkormányzat szervezésében

29-én A Széchenyi Vadásztársaság bálja

A március 17-i színházi előadásra térítésmentes busz indul, melynek útvonala:

Öreges Napközi Otthona - Öregszőlő, Déryné Műv. Ház, Blaha úti Idősek Otthona, Fő út-Gazdabolt, Sevro Cipőüzem, ENCI, Besenyszegi bolt, Pásztor J. út, Mamut Tec, Katona József Műv. Központ, és vissza.

Áprilisi előzetes: Április elsején házi bor- és kolbászverseny

MEGHÍVÓ

A Városi Zene- és Művészeti Iskola 2003. április 5-én zenés vacsorát rendez a Bowling Étteremben, melyre tisztelettel és szeretettel várjuk a szülőket és minden érdeklődőt.

A tombola és a támogató jegy bevételét a Művészeti Iskola tagozatainak fejlesztésére fordítjuk. A vacsora ára: felnőtteknek: 1600 Ft, gyermekeknek 800 Ft. Kétféle menüből lehet választani: „A”: Aperitif, sajttal, sonkával töltött sertésborda, cigánypecsenye, burgonyapüré és savanyúság. „B”: Aperitif, marhalábszár pörkölt galuskával, és savanyúság. Éjfélkor aprósütemény. Zenét a szarvasi Fantázia zenekar szolgáltatja.

In memoriam

Szülőföld: Bölcse, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kó...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Császár Ferenc (1926-2003)

A Városunk c. lap főszerkesztője

Elmentél Te is, el, s üresebb, szomorúbb ma a Város,
melyet szárnyon vitt és fölemelt a lapod;
ámde a szellemed él: hű Társad átveszi tollad-
S míg a Városod él-városaink-, Te is élsz!

Endrőd, 2003. február 20.
Szilágyi Ferenc

1926. januárjában született Budapesten, egy Ügynök utcai házmesteri lakásban.

Édesapja jó nevű könyvkötő volt, édesanyja Papp Margit háztartásbeli. Szülei Somogy megyéből Nagyatádról származtak, így gyermekkorának minden nyarát és iskolai szünetjét ott töltötte a Papp nagyszülőknél. Édesapjának 12 testvére volt, sajnos csak kevesen éltek meg a felnőtt kort, tüdőbajban haltak meg.

Szülei a 30-40-es évek iparos családjára jellemző szolid, de a biztos megélhetés tudatában éltek, nem dűskáltak a javakban, de nem is nélkülöztek. Színházba, moziba, rendszeresen jártak, sőt minden iparos bálban ott voltak. Az édesapa könyvkötő műhelyében hamar

megszerette a könyveket, először csak gyönyörködött bennük, apja aranykezü iparos volt, szép kötetes munkái voltak. A kész munkákat fia büszkén szállította a megrendelőkhöz. A könyvek iránti szeretete, tisztelete innen eredt. Hamar megszerette az olvasást is, nagyon sok időt töltött a gellérhegyi kápolnában – sokszor még iskola helyett is – és ott olvasott, vagy már serdülő korában „regény és versírással” ott próbálkozott.

Szerette a verseket, József Attila volt talán a legkedvesebb, több mint 100 versét kívülről is megtanulta. Elmondása szerint Madách: Az Ember tragédiáját számtalanszor elolvasta, sok részletet abból is megtanult, de minden újra olvasáskor felfedezett újabb mély „madáchi igazságot”.

Szülei jól tudták, hogy gyermekük taníttatása mennyire fontos, ezért a Wesselényi utcai Kereskedelmi Iskolába fratták. Ott érettségizett, kicsit megkésvé, hiszen a II. Világháború közbeszólt. Édesanyja pincébe bújatta, amikor megjött a SAS behívója. Így vészelte át a háború borzalmaival. A romeltakarításra ahányszor visszaemlékezett, mindig fájdalom ült az arcán. Sokat mesélt erről az időről, az átélt félelmekről. Érettségi után édesapja ragaszkodott ahhoz, hogy legyen egy „becsületes” szakmája is, abból kiindulva: soha nem lehet tudni, hogy milyen idők következnek. Üveges és képerretervező szakmáját tanúsító oklevelet mindig nagy becsben tartotta, büszke volt rá. Jó volt ez a szakma ahhoz, hogy majdnem minden házi munkát ügyesen el tudott végezni. Utánam büszke volt arra, hogy a családi pilicsabai nyaralót a kőműves munka kivételével saját kezűleg építette meg. Középkorában a nyári szünidőt a Jéggyárban dolgozta, majd

érettségi és a szakmunkás bizonyítvány megszerzése után rövid ideig a Balaton mellett a malomiparban dolgozott, később Kaposvárra került a cipőiparba. Könyvelői, statisztikusi munkát végzett. Kaposváron igen fiatalon, 23 évesen megnősült, ebből a házasságából két gyermeke született, egy fiú és egy leány, akik közül a fiú gyermek a Mazuri Tavakban vitorlázás közben lelta a halálát, 24 évesen. 1970-ben újra házasodott, Gyuricza Éva lett a felesége, ebből a házasságból született még egy leány gyermeke.

Az 1956-os forradalom Kaposváron érte. A Vállalati Munkástanács elnöke volt, ezért a forradalom bukása után „Ref”-es lett, közel két évig. Munkahelyét is el kellett hagyni, ekkor költözött Budapestre. Budapesten a szövetkezeti iparban helyezkedett el. A Híradástechnika Szövetkezetbe került 1959-ben. Innen gazdasági igazgatóként ment nyugdíjba. Nyugdíjazása egybe esett a szövetkezet magas rangú állami kitüntetésével, amely alakalmából kormánykitüntetést kapott. Okleveles könyvvizsgálói diploma munkája egy maradandó értékű szakdolgozat volt, amely a közgazdasági szabályozóknak és a szövetkezeti törvénynek a szövetkezeti iparra gyakorolt hatását elemezte. Személyéhez fűződik a szövetkezet nagyberuházásának pénzügyi feltételeinek biztosítása, az akkor már 2000 főt számláló szövetkezet méltó rangot vívott ki mind a hazai, mind az európai piacon saját fejlesztésű műszeripari termékeivel. Sokan tartották hazardírozó embernek, ő maga is elfogadta ezt a jelzőt, az idő őt igazolta. Húsz éven át szerkesztette a szövetkezet üzemi lapját, a Monitort. E munkája során ismerkedett meg Timár Mátéval, aki főállású üzemi lapszerkesztő volt abban az időben. Életre szóló barátságot kötöttek. Nyugdíjazása után még 5 évig dolgozott abban a „ház-ban” amelyet létre hozott, ötletei, energiája mindig bőven voltak, ezért képtelen lett volna munka nélkül akár egy órát is tölteni. Endrődre felesége szülőházának felújítása után költözött, itt is munkába állt azonnal. Életének részévé vált a köz szolgálata. Szerkesztőbizottságot hozott létre, és 10 éven át főszerkesztője volt a Városunk Gyomaendrőd című havi lapnak.

Kereszténydemokrata volt. Korábban nagy aktivitással szolgálta a KDNP-t. Sok csalódás érte ezen a téren, az utóbbi időben csendben visszavonult, de tagságát fenntartotta. Életének utolsó idejében már csak az újságírásnak szentelte legtöbb idejét. Rendkívül nagy becsben tartott minden olvasói véleményt. Büszke volt az újságára, a szerkesztőbizottság tagjait és munkáit nagyra becsülte. Közel 70 éves volt, amikor megismerkedett a számítógéppel, amely nagy segítségé volt az újság írásában. Megszerette Endrődöt, az endrődi népet. Néha, ha hallott egy-egy számára ismeretlen szót, mint pld. gundzsa, topelec, elgyönyörködött a szavak hangzásában is. Szívesen járt a Honismereti körbe, a Galaktika körbe, szerette a Tájházat, aktívan részt vett a Ki-kicsoda lexikon írásában, és minden munkát lelkesen csinált, ami közel állt szívéhez.

Sok hobbjá volt, amelyek között nehéz sorrendet állítani. Amikor elkezdte a bélyegei rendezését, akkor az volt a legfontosabb, de nagy szeretettel gyűjtötte a könyveket, a régi lemezeket, és talán a legnagyobb hobbjá az utazás volt. Szerette volna bejárni az egész világot. Hálás volt a Sorsnak, hogy megadatott neki, hogy Ausztrália kivételével minden földrészen járt, Amerika, Ázsia, Afrika, és Európa több országában. Minden úttjáról készített kis filmet. A filmezést is autodidakta módon tanulta meg, és színvonalasan művelte.

Egy éve támadta meg a rejtélyes gyógyíthatatlan kór. Elemi erővel próbálta legyőzni, egy évig sikerült. Mi, akik nap-mint nap találkoztunk vele, nem tudtuk, hogy beteg. Tizenegy napot volt kórházban, az utolsó pillanatig bizott gyógyulásában. Nagyon szeretett élni, és abban a tudatban élt és dolgozott, hogy mindez nem volt hiába.

Az Endrődön eltöltött 12 év gyorsan elszállt. Mi, akik vele indulunk, vele öregedünk. Fő feladatnak a szerkesztőség fiatalítását tartotta. Sikerrel oldotta meg, mielőtt elment. Az irodalom rovatvezetőjének sikerült megnyernie Polányi Évát, az Endrődi néprajz és helytörténet rovatvezetőjének Szonda Istvánt, Várfi Pétert a fiatalok szószólójának. De a tennivalók sikeres és széleskörű megoldásához Cs. Szabó Istvánt és Dr. Szilágyi Ferencet, akik „profil” az újságírásban, esetenként Ungvályi János is gyönyörködöttetett cikkeivel. Fontosnak ítélte a határokon túl élő magyarokkal kapcsolatos híradást, kapcsolattartást. Városunk romániai testvérvárosával, Nagyenyeddel a havi kapcsolatnak is ő rakta le az alapjait. Egyre népszerűbb az olvasók véleményét közlő írások sora is.

Bizony az idő alaposan eljárta a szerkesztőség régi tagjai felett. Mi is úgy éreztük, hogy a múlt mellett a holnap kívánalmainak is egyre több jogosultsága van. Ehhez pedig fiatal kíván, jelre, újszerű modern stílusra is szükség van. Az újságnak az általa képviselt szellemben kell folytatódni, ezért úgy gondoljuk, hogy a legjobb megoldás volt, Éva asszony főszerkesztővé tétele. Tíz év gyakorlatának folytatásához, a gerinc megtartásához megfelelőbb személyt nem leltünk volna. Mi régiek legjobb tudásunk és képességünk szerint segítjük, hogy hitelesen folytatódjék a meghatározott eszme-politikai irány!

Historia Domus

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE

LABCSÁNSZKY GYÖRGY
1753. augusztus – 1761. április

1753. augusztus 8. Labcsánszky György felvidéki származású, Váradon nevelkedett csatári lelkész jött ide. Előbbi helyén 2 évet töltött. Tót anyanyelvű volt, de szorgalmasan tanult magyarul. A püspök megvonta tőle a subsidumot, melyet elődjének adott. **Bíró:** Hornok Ferenc.

1754. augusztus 24. Canonica Visitatiót tartott gr. Forgács Pál püspök megbízásából Alapi János kanonok, közép-szolnoki főesperes. Jegyzőkönyve olvasható a 37. lapon.

A hívek száma volt ekkor 1202, a gyónóké 682.

Jegyző: Vámosy György, **bíró:** Mikó Gergely.

1750. évi állapotok a vizitáció szerint:

Templom

Építését szilárd anyagból az uraság kezdte 1751-ben, befejezést pedig részint a templom jövedelméből, részint a hívek költségén 1753-ban nyert. Folyton ki van téve a 8 lépésnyire lévő Körös rongálásának, ami a lakosok hibája, mert nem akartak az uraság óhaja szerint a folyó mellől távolabbra költözni. – A megáldásra nem emlékeznek biztosan. – Szent Imre herceg ünnepét búcsúval ülik, de erre vonatkozó okmány nincs. A plébános azt véli, hogy elődje holmija közt elveszett. A hajó mennyezetes, a szentély bolthajtásos. Kívül-belül jól vakolva, a tető zsindelellyel fedve. A kórus szilárd oszlopokon és bolthajtáson nyugszik. Rajta orgona. Oltár egy, festett fából. Padokban még hiány. Sírboltja nincs, de 6 rénsforintért falai közt lehet temetkezni. Sekrestye boltozatos, ablakai vasrostéllal el látva. Öröklámpa nincs. Monstrancia és Cibórium aranyozott réz. Kehely kettő. Baldachinum ócska. Lobogó 6. 2 Mária-szobor. Egyik hordozható öltözetes a kisoltár helyén. Másik a sekrestyében csinosan faragott és festett, felhasználható az állítandó második kisoltárra. A szentély falán szép Mária-kép fakeretben, előtte kettős gyertyatartó. – Asperges és vasárnapi ünnepi létániák után a

szent olvasó imádkozása elrendelve. Jövedelme harangozásból és perselyből mintegy 20 rforint. – Közéleben tűzveszélyes, rozszant házak, legközelebb pedig a düledező iskola, melyet ez alkalommal le is romboltak, a többiek eltávolítását is elrendelte az uraság.

Paplak 2 szobával paticsból rogyóféiben, most szándékoznak újat építeni.

A plébános jövedelme: az uraság által adott hat-köblös földről, melyet maga műveltet, mintegy 16 köből, a hívek által műveltől mintegy 20 köből búza. Párberből 80 köb. búza és 90 rforint, de itt sok a hátralék; árpa 18 köből. A hívektől adományozott szénából 10, az uraságtól adott kaszálón 6 boglya széna. A hívektől 6 akó bor, 10 öl fa, 1 hizott sertés, 100 font só, 1 font bors, 12 font fagyú, 50 font hús, 10 itce vaj, 1-1 véka lencse, borsó, kása, minden földes pártól 30 ... és 1 pozsonyi mérő, zsellértől pedig fél pozsonyi mérő búza. Kereszteléstől 15 kr. gyermekágyas avatásától 1 kenyér és tyúk, esketésért 3 máriás; nagy és kis temetéstől 30 kr, énekes miséért 1 rfr., csendesért 30 kr.; temetési prédikáció 1 frt. A földesúr bőkezűségéből segély címen 50 rft és misékért 25 rft. Vízkeresztű adomány fölmehet 2 rft-ra. Az egésznek pénzértéke mintegy 380 rforint.

Tanító és kántor egy személyben Veréb Mihály 1 év óta.

1755. A paplak megújítatik. Új iskola épül.

1758. Hegedűs Albert és ör. Timár Mátyás végrendelete visszatükrözi a nép érzületét.

Hegedűsé:

„1. Tiszt. Plébános urunknak ety harmat fő ösztöt szent mise szolgálatokra lelke mért.

2. Váradí és Radnai Tiszt. Pátereknek két-két Rk forintokat sz. mise szolgálatokra.

3. Aradi T. Pátereknek Ety Ety forintot ugyan sz. misére.

4. Boldogságos Szöz képünkre 2 forintot.

5. Endrédi Templomunkra két forintot.

7. János és Mihály ütseimnek hagyom két szilaj öszömnek a fiait, mikor elrúgják őket anyái.”

Timárné:

„1. Testálok a templomra fl. 30. 15. Két arany ör. Timár Jánosnál és két tinó a szálláso-

mon, abból taxát porciót fizessenek ki és a többi megmaradandó legyen a Szűz Anyánk képére, ismét a másik két tinó is abban számoltassék.” (Közs. házi irattár)

Ez évben épült a notórius ház (persze a régi) „nemes vármegye fiscalis kvártélyá.”

Egyik száraz malom fundamentumból való fabrikálására helybeli molnár fogadva ... rft, 6 itce pálinka és közönséges tartásért.

1759. Két száraz malom náddal fölverése.

Bíró: Duda János

A Körösön túli részekre erdélyi oláhok hajtottak birkát teletetésre oláh Demetertől oláh sz. Györgyig, darabjáért fizettek 3 krt. Ez évben 2260 darabért fizettek 113 rforintot.

Tehát már ekkor az urasági földeket a község bérelte.

1760. Forgács János Vaszkó György a helység kántora és Hornok Ferenc bíró előtt végrendelezik. Veréb Mihály még él, ez tehát ekkor már csak tanító volt.

Bíró: Hornok Ferenc.

„Adta teremtetett”-ért büntetés 3 máriásra.

Kisegítők:

1756. Szilágyi Ferenc patrónus Ecclesiae. Nicolaus Nye...

1757. Benedectus Imry. Marcellinus Durányi procurator mvaradin.

Bíró: Vaszkó András.

1758. Emericus Kassai franc. Varadin.

Bíró: Hornok András.

1759. Nagy himlő járvány. 81 halott, 91 szülöttel szemben. Novemberben +Franciscus Hlatki. Utána következett Labcsánszky János.

Márciusban Josephus Hrabalik mint capella... van említve.

1758. Matuska Mária a Jezsuiták által Kunszentmártonban tartott misszió alkalmával skapulárét vett föl. Tartozik hagyni a Mária oltárra.

1760. szeptemberben állítottak a templom ajtaja előtt haranglábat, kivétven minden fejre 9 krajcárt.

1761. április 12-én Labcsánszky meghalt. Utána adminisztrátor p. Alexander Kosztolányi május közepéig. Itt volt p. Constantinus minorita is.

Bíró: Katona István.

Fényképalbum

Bal oldali kép: a patika
Jobb oldal: a templom látképe a Homoki-féle háztól

Katolikus oldal

MÁRCIUSI ÜNNEPEK

2. vasárnap: Évközi 8. vasárnap
 4. kedd: Szent Kázmér
 5. szerda: Hamvazószerda
 9. vasárnap: Nagyböjt 1. vasárnapja
 16. vasárnap: Nagyböjt 2. vasárnapja
 19. szerda: Szent József, a Boldogságos Szűz jegyese
 23. vasárnap: Nagyböjt 3. vasárnapja
 25. kedd: Gyümölcslő Boldogasszony
 30. vasárnap: Nagyböjt 4. vasárnapja

Március 15-én, szombaton délelőtt 9 órakor ünnepi szentmisével emlékezünk az endrődi templomban az 1848-as hőskről, majd mise után megemlékezés a Hősök terén koszorúzással. Gyomán 11-kor kezdődik az ünnepség.

A katolikus hit elemei (17)

V. A Tízparancs (4)

Tízparancsolat: 7. Ne lopj!

1. Ez a parancsolat azt parancsolja, hogy a földi javaknak és az emberi munka termékeinek a kezelésében az igazságosság és a szeretet szerint járjunk el.

Az ember teremtésekor Isten a teremtett javak összességét minden embernek adta közös birtokként. A magántulajdonhoz való jog nem szünteti meg azt, amit Isten az összes embernek adott. A magántulajdonhoz való jog eszköz a földi javaknak az egyes emberek közötti igazságos elosztására. A magántulajdonhoz való jognak háttérbe kell szorulnia az igazságosság érdekében, ha bizonyos javak birtoklása az igazságosságot sérti vagy komoly kárt okoz valakinek. Ha például emberek éheznek, akkor mind a józan ész, mind az igazságosság ellenére volna, ha egy földbirtokos, akinek a magtára tele van gabonával, azt nem bocsátaná az éhezők rendelkezésére.

2. Rendes körülmények között tiszteltetben kell tartanunk mások magántulajdonát.

Sohasem szabad elvennünk olyasmit, ami jogosan és igazságosan másé.

3. A hetedik parancsolat elleni bűnök a következők:

- Lopás, betörés, becsapás.
- Mások tulajdonában való szándékos károkozás.
- Tartozás megfizetésének vagy kötelezettség teljesítésének az elmulasztása.
- Ígéret vagy szerződés megszegése.
- Talált vagy kölcsönvett tárgy vissza nem adása.
- A munkaadó idejének, pénzének vagy tulajdonának pazarlása.
- Alkalmazottak igazságtalanul alacsony bérért való dolgoztatása.
- A szegények és szükségben levők segítségének elmulasztása.
- Mértéktelen szerencsejáték, amely a játékost vagy hozzátartozóit megfosztja a szükségesség javától.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola szeretettel várja az új előszoit. Beiratás időpontja Gyomaendrőd mindhárom általános iskolájában egyidőben lesz: **2003. március 31, április 1-2 (hétfő, kedd, szerda), 8-17 óráig.**

Helye: Szent Gellért Katolikus Általános Iskola.

Körzethatárunk Gyomaendrőd Város egész közigazgatási területe.

Nyílt napok iskolánkban:

március 25-26-27, (kedd, szerda, csütörtök) 8-10 óra között.

MÁRCIUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 5 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor. Szent Gellért Iskola kápolnájában március 9-én, és 23-án, vasárnap fél 12-kor. Nagyböjti keresztút péntekenként 5-kor, vasárnap fél 5-kor. Nagyböjti lelkigyakorlat Endrődön és Hunyán április 10-11-12, csütörtök, péntek, szombat.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise. Keresztút péntek esténként fél 5-kor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 16 órakor vasárnapi előesti mise. Keresztút: pénteken mise után. Nagyböjti lelkigyakorlat: április 3-4-5, csütörtök, péntek, szombat este 6.

– Emberek rabszolgáskorba süllyesztése vagy pusztá tárgyként való kezelése háson érdekében.

A fenti bűnök kártérítést kívánnak. Például az ellopott javakat vissza kell adni (vagy legalább az értéküket megadni) a jogos tulajdonosnak.

4. Ez a parancsolat megkívánja mindenkitől, hogy tisztelje Isten minden művét. Tisztelnünk kell környezetünket, és nem szabad a jövő nemzedékeket megfosztani attól, amit Isten minden idők minden emberének adományozott.

5. Nem szabad állatoknak fölöslegesen szenvedést okozni vagy szükség nélkül megölni őket.

6. A hetedik parancsolat magába foglalja azt az elvet, hogy az egész gazdasági és társadalmi élet szerzője, központja és célja az ember.

A haszon nem lehet az egyetlen indíték, az emberekre is tekintettel kell lenni.

Mindenkinek joga van a munkához. A munkások sztrájkja erkölcsileg megengedett, ha nem kerülhető el, és ha erőszak nélkül történik.

7. A gazdag nemzeteknek segíteniük kell a szegény nemzeteket.

8. A szegényeket mindenkinek segítenie kell.

Tízparancsolat: 8. Ne hazudj és mások beszéletében kárt ne tégy!

1. Ez a parancsolat azt parancsolja, hogy igazat mondjunk.

2. A nyolcadik parancsolat elleni bűnök a következők:

- Hamis tanúság: nyilvános hazugság.
- Hamis eskü: eskü alatt mondott hazugság.
- Elhamarkodott ítélet: valaki megítélése kellő bizonyíték nélkül.
- Megszólás: valaki hibáinak kitergetése megfelelő ok nélkül.
- Rágalmazás: más beszéletének hazugsággal való lerombolása.
- Hízelgés vagy más ember bűnös tetteinek a dicsérete.

– Hazug dicsekvés.

– Pletykálás: más ember személyes, bizalmas dolgainak kibeszélése.

Ha ezek közül valamelyik bűnnel vétünk az igazság ellen,

kártérítéssel tartozunk, vagyis meg kell mondanunk az igazat.

3. Ez a parancsolat arra kötelez, hogy megőrizzünk titkokat, ha azt ígértük.

A legünnepelesebb titok a GYÓNÁSI TITOK: a gyónató sohasem árulhatja el a gyónótól hallott bűnöket.

Nem szabad elárulni a foglalkozáshoz kapcsolódó titkokat. Az ilyen titkok különleges kapcsolatokból származnak (például orvos és betege, ügyvéd és ügyfele).

4. Ez a parancsolat komoly felelősséget ró a hírközlő eszközökre, hogy az igazságot közvetítsék közönségük számára.

5. A nyolcadik parancsolat azt is megkívánja, hogy a művészetek, — különösen a vallásos jellegű művészetek — az igazságot és szépséget fejtsék ki.

Tízparancsolat: 9. Felebarátod házastársát ne kívánd!

1. Ez a parancsolat a szívünk tisztaságát kívánja meg.

2. Tisztátalan gondolatokba vagy vágyakba nem szabad beleegyeznünk.

3. A tisztaság megkívánja a szemérmességet. 4. A szemérmesség védi a házastársaknak, mint Isten képmásainak, titkát és szerelmét.

A szemérmesség megőrzi a személyiség intimitását. A szemérmesség arra ösztönöz, hogy megvalóssuk öltözetünket. A szemérmesség segít, hogy védekezzünk az egészségtelen kíváncsisággal szemben.

5. A Boldogságos Szent Szűz a tisztaság példaképe. Az ő segítségével kell imádkozni, hogy a hatodik és a kilencedik parancsolatot meg tudjuk tartani, és hogy szívünkben a tisztaság megerősödjék.

Tízparancsolat: 10. Mások tulajdonát ne kívánd!

1. A tizedik parancsolat azt parancsolja, hogy jobban vágyódjunk a mennyei boldogság után, mint a földi javak után.

2. Istent és az ő országát előbbre kell helyeznünk minden földi javaknál.

3. A legfőbb bűn a tizedik parancsolat ellen az irigység.

4. Az irigység azt jelenti, hogy szomorúvá tesz, ha mások javait látjuk, és erős vágyat érzünk, hogy a magunk számára szerezzük meg.

5. Súlyos bűn, ha irigységünkben rosszat kívánunk felebarátunknak.

A kat. oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

KERESZTÚT - SZENT MAGYAROK PÉLDÁJÁRA

Kezdő ének: A keresztfához megyek (SZVU 63/1.)

Bevezető ima

Keresztet hordozó Jézusunk! Te szenvedésed és halálod által váltottad meg a világot. Adj erőt, hogy nyomodba léphessünk. Ránk bízod a véreden megváltott embereket, különösen a kicsinyeket. Nyomodba járó szent emlékü magyarok példáját akarjuk követni. Így kísérünk most végig utadon. Add, hogy a keresztút méltó elvégzésének gyümölcséként hiteltes, meggyőző, szent közveitői legyünk tanításodnak a ránk bízottak felé.

1. Jézust halálra ítélik

Saját népe ítéli el. Félelmetes, öngyilkos ítélet! Pilátus csak hatalmi eszköz. Keresztény hitére tért népünk első katekétáját, krisztusi hitre térítő nevelőjét, Gellértet is halálra ítélték. Mint téged. Sokszor úgy érzem, hogy meg nem értő testvéreim elítélnék engem is. Ezt nem tudnám elviselni nélkül. Igaz, rám talán nem vár kereszt, mint rád. Sem agyonnyilazás, kövezés, Dunába taszítás, mint Gellérte. Amit nekem szánsz, elfogadom. Máris indulok. De csak veled! Ahogy Gellért kereszténnyé nevelésünk első meghívottja. Mint még csak nevében keresztény magyarság első katekétája, üdvösségre vezetője. Ehhez adj erőt!

2. Jézus vállára veszi a keresztet

Nem csupán kényszerből vitte, nem úgy, mint amit erőszakkal rányitottak. Szabadon döntött: elfogadom, vállalom. Mint Vajk, aki tudja, hogy milyen kereszt vár rá féktelen vérű testvérei között. És mert szabadon vállalta, azért lett új nevének értelmében igazán Istvánná, megkoszorúzottá. Elgondolom, hogyan viselte koszorúját, koronáját ő, akire egy egész nép kereszténnyé nevelését bízta. Nekem is hasonló keresztiségre kell megkeresztelkednem, mint az Istvánná keresztelkedett Vajknak. Add, hogy így vegyem fel keresztet minden nap, hogy életembe avassam azokat, akiket rám bízol.

3. Jézus először esik el a kereszttel

A tisztaság megtestesítését sárba döntötte a bűn szennyes vadállata. Mint Imrét, Gellért katekétázásának kereszténnyé nevelésének zsenijét a félmagyar keresztények és félkeresztény magyarok cserbenhagyó vetkessége. Vicsorogó agyarak marjaleka lett akkor szépen sorjádó evangéliumi élet-vetésünk. És azóta hányszor került sertesek lába elé szeplőtelen ősi virtusunk, tisztességünk! Bennünk is, jóra rest késő unokákban. Bennem is, pedig arra küldtél, hogy testvéreimet felemeljem. Segíts fölkelni és fönnmaradni. Vonz magadhoz, hogy vonzóan mutassalak téged. Te egyedül vagy méltó arra, hogy minden tisztán fakadó vágyunk szent eszménye légy.

4. Jézus találkozik Anyjával

Az igazság és a béke, a Megváltó Isten és a megváltott ember így vált csókot a Fajdalom Férfijében és a Fajdalom Anyjában.

Igy forr össze igazán Jézus az örök Bölcsesség és Mária a Bölcsesség Széke. Micsoda katekétázás, micsoda emberhangra lefontása ez az örök isteni Igének! Igaz, mi másként gondoltuk. Bizonyára Mária is. Meg az első szent magyar édesanya, Gizella is, amikor szennyes, vérről borított, vadállattól megtépett fiát magához ölelte. Add, hogy én is így tudjam magamhoz ölelni lelmem elsőszülöttjeit; meg nem értett, halálra ítélt, megtaposott eszményeimet, a bennem megtestesült tanításokat. Hogy bennem is csókot válthasson a Te örök igazságod a Máriaiból szívemben mindig újra születő bekességel.

5. Jézusnak Cirenei Simon segít vinni a keresztet

Jézus igénybe veszi mások segítségét. Pedig „Ő az egész teremlést szegletkövi, minden öböne áll fönn”. Mint Szent Lászlónk, aki „vállal magas volt mindenkinél”. Csodás erővel tüntette ki őt is az Isten. Mégis azzal küldött két bencést Monte Cassinoba: „Segítetek nekem, testvérek, imádkozni.

Ti talán nem is sejtitek, milyen nehéz embereket üdvösségre vezetni nagy tévedések és elesések nélkül”. Rám is emberek üdvösségre vezetését bízta. En is átérzem, amit sziklahitű László. Világosíts meg, hogy én is keressek segítséget, ahol lehet; de el is fogadjam, ahogy lehet. Te elfogadta a kérés kezű Simonét. Mint László is elfogadta az egyszerű barátokét.

6. Veronika kendőjét nyújtja Jézusnak

Az Olajfák hegyén angyal jelent meg, hogy véres verejtékezésedben vigasztaljon, erősítsen. Keresztutadon a gyenge Veronika hősi bátorsága üdit fel egy pillanatra. Megszánt téged. Mint a mi Szent Margitunk, aki „elbágyadt, elalélt látván Jézus Úr mélységes fájdalomát.” Elbágyadok-e én, megszánlak-e én, vigasztallak-e én, ha rád gondolok? Nyújtom-e én tekintetemet, kezemnek, szívemnek, véres verejtékedet törölő tiszta gyolcsát, ha testvéreimben találkozom veled? Bocsság meg, hogy erről annyiszor megfeledkeztem. Különösen rámbizott kicsinyeidnél. „Margit imái vezekelve szállnak.” Az enyéim szállnak-e, s hogyan?

7. Jézus másodsor esik el a kereszttel

Nem azért estél el újból, hogy verjed ezt a hülni kezdő földet. Hanem azért, hogy átöleld és melegítsd, hogy újra, meg újra életet leheli belé. Hogy megtanítsd a hinni tudót, hogy hinni érdemes! Akkor is, ha újra, meg újra felhasítja a felelősségre ébredéstől alttól mellett a vadak gyilkos agyara; mert az emberséget elárulta az embertelenség. Mint az Ezekiel prófétái hangján kiáltó Pázmány-tanítvány, Zrínyi sorsában láthatjuk; aki az áfium ellen való könyvecskéjében ezt írja: „Ime kiáltok, ime üvöltök... Mert őrt állól rendeltél, Uram.” Tudom nekem is így kellene. Ezernyi elesés után is őrt állól kell kiáltanom, s magamhoz ölelnem a földet. Mert ha elvesznek a rámbizottak, vérüket tőlem kéred számon.

8. Jézus találkozik a síró asszonyokkal

Ezt nem kérted tőlük. Mégis jól esett a részvét könnye. Nemcsak akkor, ott Jeruzsálemben, hanem a mi történelmünk véres útjain is: a kedves Szent Erzsébetünké, Kingánké, Jolanunké és a többieké. A részvét nemcsak szánakozás. Sokkal több ennél. Részt veszek mások örömeiben, bánatában. Valóságos „participáció” ez minden ember-testvérünk minden gondjában való szíves részt vállalás, ahogy Szentegyházunk ma olyan messzehangzóan tanítja. És ahogy nekem is kell tanítanom, a Te nyomodban járva, szent elődeink példája szerint. Bocsság meg, hogy eddig nem így tettem. Erősíts, hogy így tegyek.

9. Jézus harmadszor esik el a kereszttel

Eleseit megint. De nem maradt a földön! Mert az, aki fogantaték a Szentlélektől és születék Szűz Máriától, az eleshet ugyan, de nem maradhat a földön. Mint Máriás hívó magyar népünk történelemformáló nagy fia. Mint a legszebb magyar Konfessziók, Vallomások imádkozója és ránk hagyományozója, Rákóczi. Aki elbukhatott mint emberekre építő szabadsághős, hadvezér és államférfi, de fennmaradt, mint a „Győzhetetlen én köszálom”-nak veled egygévülő kereszt-hordozója. Aki harmadik elesésében, nagy törökországi száműzetésében sem engedte el a keresztet. Sőt egyre jobban magához szorította. Add, hogy én is így kövessélek.

10. Jézust megfosztják ruháitól

Ahogy az szoltáros megjövendölte: „Elosztották maguk között ruháimat...” Mert még abban láttak valami értéket. De az istenemberi test az ő szemükben legfeljebb csak póznára szegezhető rongy, a csöcselék gúny-kacajának és éldelgő nyelvek mérgezett nyilainak a célbálaja. Milyen kevesen voltak, akik a szűzi tiszta embertestben meglátták, sőt csókolni is tudták az élő Isten élő templomát. A pannonhegyi monostorban a tiszta Szent Mórban rejő égi kincset még István királyunk is csak imre szűzi csókjai nyomán ismerte fel.

Add nekem a tisztán érzés, a tisztán szólás, a tisztán cselekvés kegyelmét és bocsásd meg eddigi méltatlanságomat.

11. Jézust keresztre szegezlik

Ezt is megjövendölte a szoltáros: „Átlyuggatják kezemet és lábamat...” A hagyomány szerint járom szeggel, hogy szilárdan tartson. Sok lelkes nyomadban járó ezéri kötötte hozzád magát hármos szeni fogadalommal, hogy még ha akarnának, akkor se szállhassanak le a keresztről. Anyira egygye akartak válni kereszten függő istenbenedéssel. Mint a Bakony, Börzsöny és a Pilis: a pálos Özséb és a többiek. Meg hegyvidékeink más nagy szent imádkozói, mint a szalkai András és Benedek, s a magukat így veled keresztre szegező férfiak és nők hosszú magyar sora. Hát én nevednek mai elhivatott tanúságtéveje, hűségesen odatapadtam-e a kereszthez? Egy biztos: ez csak a te erődből lehetséges.

12. Jézus meghal a kereszten

Magas katedrácra, mesterünk, Te kitartottál hűségesen a halálig. Héi szavad a kereszten héi életforrást, szentségforrást nyitott meg nekünk. Halálos elhallgatásodtól elsőtétült a nap, megrendült a föld. De megnyíltak a holtak sírjai s a hőhéro kapitányának ajka hitvallást rebeg: „Isten fia” A nyomdában járó kassai vértanúk sorsában is valami hasonló történt.

A szemétdomb és a szennycsatorna méltó hitoktató katedrácra bizonyult a melletted való tanúságtéve. Vajon beérem-e én ilyen katedrácra? Vagy más igényeim lehetnének, mint nekéd? Ne enged, hogy elszakadjak tőled.

13. Jézus testét leveszik a keresztről

Két nevet említ az Evangélium: az áldozatos lelki Arimateai Józsefét és a magas társadalmi rangját kockára tevő Nikodémusét. Ezek megismerték az élő Jézust, a holtában is élő Jézust! És ez mindennél fontosabb volt nekik. És hányan voltak, akiknek nevének nem jegyezték fel... Mint annyi magyar szent elődünkét, akikről csak annyit tudunk, hogy az irgalmas szeretet elragadtatásában mindent elhagytak, hogy kereszten függő testvéreikben felismeri Jézusunkat lesegíthessék a keresztről. Az éhezés, a tudatlanság, a kimondhatatlan testi-lelki szenvedések keresztjéről: háborúban és békében, történelmünk csendes és viharos óráiban. Vajon én, akár névvel, akár névtelenül, követem-e őket, annak hiteles megmutatásában, hogy Jézus holtában is él.

14. Jézus testét sírba helyezlik

Azért, hogy földbe kerüljön, ami földből való, és a mennybe jusson, ami mennyi. Misztérium ez, Isten ajándékából való hitünk szent tilka! Jézus teste valóságos ember-test, mint a miénk. Ezért kerül a sírba. De Jézus teste a valóságos Istennel egyesült ember-test, mint általa, vele és benne a miénk is. Jól tudták ezt annyi évszázadon át szent elődeink. A mindent eltemetni, elfeledni, megbocsátani tudó, de a feltámadt Krisztusban való hitünk semmiért oda nem adó szent magyar édesapák és édesanyák. Ezért lehettek mindennapi élő katekizmusai gyermekeiknek. Milyen halált megvetően buzgó katekéták nevelhették ezeket, hogy így élhettek általuk, velük és bennük a meghalt és feltámadt Jézus! Ilyen voltam-e én eddig? Mostantól! legyek ilyenek! Örökre.

Befejező ima

Kereszten meghalt, de sírdból feltámadt Jézusunk! Szent magyarok példáját követve végigjártuk keresztutadat. Sokszor úgy érezzük, hogy felettünk csap össze Észak és Dél, Kelet és Nyugat minden vihara. Keresztúton állunk és keresztúton járunk... Felidézett elődeink szentül álltak stációjukon, mint nyomdában jártak útjukon. Közbenjárásukra add, hogy ránk bízott igé méltó és hiteles tanúságtéveiként vezessük hozzád mindazokat, akikért egykor majd számon kérsz minket. Hiszen értük hívtál meg és velük együtt vársz haza, oda, ahol az Atyával és a Szentlélekkel élsz és uralkodol örökkön örökké. Amen

Záró ének: Győzhetetlen én köszálom (SZVU 145) 1-2.

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

Podmaniczky család

(Podmanini és aszódi báró)

A Podmaniczkyak - vagy mint legrégebben neveztek: Podmanniniek Trencsín vármegye egy legrégebbi törzscsaláda, mely nevét a Podmanin helységtől nyerte. A család ősei a XIV. század végén a vágh-besztercei vár dárdás őrségéhez tartoztak, mint nemesek. E szolgálattól 1399-ben Zsigmond király által mentettek fel. Kiváltság-levelöket a besztercei kapitánytól is kikapták. A család 40 év múlva nyert királyi adományt. I. Ulászló király adomány-levéle 1471-ben Mátyás királytól királyi jog hozzáadásával megerősítésre került, emlékeztetve arra, hogy Hunyadi László oldala mellett a néhai besztercei gróf a királyt szükségében 1200 ftal segítette. 1473-ban Mátyás király Podmaniczky II. Lászlót bízta meg a korláthközi vár ura dúlásainak és a várban lévő latrok megvívására. II. László egyik utódja, II. János 1505-ben mint főkamarás mester írta alá az 1505 évi rákosi országgyűlés végzését.

II. László másik utódja I. István, ki papi pályára szentelte életét. 1505-ben már nyitrai püspök, és mint ilyen írta alá az azon évi rákosi országgyűlési végzést. A mohácsi vész túlélte, Szapolyai pártjára állt, akit meg is koronázott, tekintve hogy 1526-ban nem volt esztergomi érsek. I. Ferdinándtól bocsánatot kért Szapolyai megkoronázásáért, úgy látszik szíve inkább I. Ferdinándhoz vonzott, és 1527. november 3-án eme királyt is hasonlóan megkoronáza. A reformáció tanának követője lett, ezért a nyitrai püspökséget 1528-ban oda hagyván megneősült, első neje szedliczi Kosztká Miklós leánya Borbála, második neje, gr. Zrinyi Miklós leánya Katalin volt. 1564-ben Árva megye főispánja, 1569-ig élt. Feltehető, hogy ezen István utódaitól származott a mostis virágzó aszódi báró Podmaniczky ágazata. A mohácsi vészre következett szomorú időszakban a család leszármazottjai határozottan a nemzeti párton János király hívei valának, egyszersmind ez lehetett az oka, hogy a másik királyi párt hatalma területén fekvő javaik folytonos háborgatásoknak voltak kitéve, dúlhattak, és koboztattak. Percek során a Podmaniczky testvérek javaikat erőhatalommal elfoglalták, melyeket szenvedélyes visszatörölások, és törvénytelenések követtek. A két testvér amíg I. Ferdinánd királynak meg nem hódolt, hűtlenségi bélyegen számkivetésre ítéltettek. 1543-ban Ferdinánd királytól kegyelmet kaptak, és az 1545-ös nagyszombati országgyűlés a száműzés alól felmenté őket. A családi viszály folytatódott, s csepk letűnően a történelem színpadáról, mintegy századig a Podmaniczky család. A Luther tanát elfogadó nyitrai püspök két rendbeli házasságából származó gyermekek az ősi örökségre nem tarthattak igényt, hisz azt a királyi ügyész elfoglalta. Ilyen körülmények között szétszéledt a család. A XVII. Század közepén Zólyom megyében Korpona városában tűnt fel a most is virágzó ágazat. Podmaniczky Gábor az 1646-os pozsonyi országgyűlésben mint Korpona szabad királyi város követeként szerepel, és 1654-ben Korponának bírója is volt. Ekkor érte a családot egy újabb csapás. A családi levéltár tűz martaléka lett. 1783-ban a Podmaniczkyak Mária

Terézia király asszony által bárók sorába emeltettek. P. II. János nagy tudományú férfiú és buzgó protestáns. Egyik fia József, cs. kir. tanácsos, és kamarás, külsejére nézve igénytelen, püpos hátú, de szelleműs férfiú. Liszt Ferenc zongora hősnék gyermekkori pártfogója, ki pesti háznál gyakran hallatta műzenéjét. Másik fia P. I. Sándor, különös kedvelője volt a szépművészetnek, melyre tömredék pénzt áldozott, s a mint erről hátrahagyott érem, kép, s aczél-metszvény gyűjteményei tanúskodnak. Ő volt az első pártfogója a híres Mányoky festészetnek, meghalt 1786-ban. Őt gyermeke volt, akik közül megemlítjük Károlyt. Neki 4 gyermeke volt. Egyik leánya, Júlia, akinek nevét szépirodalmunk is örzi, neje volt báró Jósika Miklósnak. Szintén emlékezünk Frigyesre, (szül. 1824). Az 1848-as pesti országgyűlésen a felsőház tagja, a szabadságharcban mint huszárszázados vett részt. Ezután írta regényeit, utleírásait. 1860-tól a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává lett. Ezidőben szerkesztette a Hazánk című hírlapot. 1861-ben a képviselőház alelnöke volt, 1906-ig megszakítás nélkül tagja a képviselőháznak, 1889-től elnöke a szabadelvű pártnak. Állandóan Pesten lakott, rendkívül megszerette a fővárost, melynek életében nagy szerepe volt. Előkelő alakja, kissé feltűnő öltözködése (mindig kockás ruhában járt) nagyüri, de szeretetre méltó viselkedése közismertté és nagyon népszerűvé tették. 1914. jan. 26-án az Akadémiában tartott fölötté emlékbeszédet Berczik Árpád. A család törzsbirtoka Pest megyei Aszód: címerök, függőlegesen kétfelé osztott paizs, melynek alsó ezüst udvarában zöld téren pánczélos, sisakos vitéz áll, kezében levágott törökfejet tartva, a baloldali arany udvarban koronás egyfejű fekete sas, kiterjesztett szárnyakkal. A paizs fölött bárói korona, és a fölött 3 koronás sisak áll, a paizst két oldalról két egyszerű tartja.

Általános iskolai beíratás időpontja Gyomaendrőd mindhárom általános iskolájában egyidőben lesz: **2003. március 31, április 1-2 (hétfő, kedd, szerda), 8-17 óráig.**

„Jön március”

Márciusokat őriz az idő. Mint ahogyan verssorokat, képeket, illatokat, hangokat... Fényeket...

„Midőn ezt irtam, tiszta volt az ég./ Zöld ág virított a föld ormain.”/- halljuk Vörösmartyt egy lázasan készülődő korról (korból) majd két évszázad távolából. Az Örök Tavaszt látjuk és érezzük a sorokkal: szikrázóan kék ég, „fázós rügyek”, melengető, de éles napsugarak, „kabát kigombolás”, friss szél. A Himnusz s a Szózat hangjaiba kapaszkodó emberek, reformkori országgyűlések, nyelvkérdés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, haladók és maradiak. Aztán a csúcspont: 1848, a Népek Tavasza.

Nemzetek nagy napjai, s az őket összekötő egyetemes emberi követelés a szabadság, egyenlőség, testvériség kontinenseket átívelő, lábba hozó eszméi. S itthon: „Legyen béke, szabadság, egyetértés.”

A krónikások szerint borult ég, esernyők, szakadó eső, Pilvax kávéház, kipirult arcú fiatalok, Petőfi szárnyalása, lelkesedés, mely „mint a görögtűz” Landerer Nyomda, 12 pont és Nemzeti dal, tízezres tömeg, Nemzeti Múzeum, beszédek, gyűjtő szövegek, Városháza, Közbátorsági Bizottmány, majd Buda ahol a „nagy méltóságú Helytartótanács sápadt vala, és reszketni méltóztatott”, Táncsics, s este a Nemzeti Színházban ismét „esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!”

Néhány nappal később a legnagyobb magyar levelében a következő sorok: „Barátom, csudákat éltünk. Nemzeti sorsunk hajszálon függött. Az első felvonás gyönyörűen sikerült...”

Majd az ezt követő másfél év, az első felhős kormány, a polgári átalakulást hozó Áprilisi törvények, a népképviselői választások,

toborzás, előkészületek a haza védelmére, s az elkerülhetetlen...

„A vész kitért.

Vérfagyaláló keze

Emberfejekkel labdázott az égre,

Emberszívekben dúltak lábai...” - szól ismét Vörösmarty az időn át. Egy nemzet harcai, kétségbeesett és végső erőfeszítései a Szabadságért...

Végül a világoi fegyverletétel „s a sötétbe borult Magyarország...”

Márciusokat őriz az idő...

Fénylő, irányt adó, lelkesítő, megtartó márciusokat...

1848 történelmi márciusát. S vele a Bizonyosságot:

„Majd eljön a hajfodrász, a tavasz,
S az agg föld tán vendéghajat veszen,
Virágok bársonyába öltözik.
Üveg szemén a fagy fölengedend,
S illattal elkendőzött arcain
Jó kedvet és ifjúságot hazud:
Kérdjétek akkor azt a vén kacért,
Hová tevő boldogtalan fiait?”

Polányi Éva

1848 hősei

*Soha annyi hőst még nem adott hazánk,
mint az 1840-es években.*

*Gomba módra nőttek a dicsők,
a hazát, népet, hitet szeretők
Széchenyi, a legnagyobb magyar
utat mutatott, mit bőség takar,
amelyben szépen boldogul a nép,
nemes és jobbágy ha nyomába lép.*

*Kossuth lánglelkű bátor szavai
népünket dicső útra vezetik.
Sereglettek zászlói alá*

bátor szívű ifjú katonák.

Harcra keltek ifjak és vének,

kiket vezettek hősi vezérek

Ajkukon zengett bizó harci ének,

mert azok még a haláltól sem féltek.

Petőfi volt a népet lelkesítő

varázsszavú, nem hátráló költő.

Versét dalolták, úgy mentek csatába.

Isten áldását kérték a hazára.

Ő szép fiatal életét sem féltve

bátran nézett a halállal is szembe.

Sok dicső hőssel porlad közös sírban.

Neve ma is csoda fényvel tisztán lobban.

Damjanich János hős piros sapkásai

megmutatták hogy kell hazáért harcolni

A vezér tizenkét tábornok társával

szembeszállt ellennel és a zord halállal.

Futott az ellen, amikor meglátta,

hogy ő vezeti a sereget csatába.

A bitófa alatt is bátran állt.

Bátran vállalta a reá szabott halált.

Az ágyúöntő székely Gábor Áron

Bem Apóval küzdött győzelmes csatákon.

A nép kincsit és pénzét odaadta,

még a harangokat is felajánlotta.

Az orosz cárnál kilincselte a császár

segítségét koldult rút cinkos társánál.

Százezernyi orosz jött segítségre,

édes magyar hazánk leteperésére.

Jókai és Arany nemzetörnek állott.

Védtek a nemzetet, védtek az országot.

A túlerő győzött. Börtön, bitó járta.

Sokan menekültek idegen országba.

Deák bölcsessége, Jókai írása

segített népünknek hős ellenállásra.

Dicső emléküket szívünkben őrizzük.

Március idusán őket ünnepeljük.

Márton Gábor

Révész Imre:
Petőfi Sándor a táborban

(Magyar Nemzeti
Galéria)

Endrőd néprajza

Rendezte: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

A néprajz és a régészet kapcsolatát boncolgatni kezdték kutatóink, s szinte szállóigévé vált az a mondat, hogy: „**A régészet halott néprajz, a néprajz viszont élő régészet.**”. Ami annyit jelent, hogy mindkét tudomány az emberek életét, épített környezetét, tárgyait és szokásait vizsgálja. A néprajz megteszi ezt az élő emlékezet intervallumában, a régészet viszont a földbe rejtett nyomokból olvassa ki az emberi történelem egy szeletét. Ennek a gondolatnak a szellemében került most egy régészeti tárgyú forrás bemutatásra, amelyet *Adalékok Endrőd történetéhez* című tanulmányban találtam. Településünk körül zajló régészeti ásatások, melyeknek egyik legkorábbi része a Móra Ferenc ásatása 1929-ben a Lyukashalomnál is bizonyította, hogy ezt a területet már az újkőkor embere is szívesen lakta.

„Adalékok Endrőd történetéhez

A Móra Ferenc irányította ásatások során a Lyukashalomnál történt:

A halomtól délre elterülő terület a ványai útig Fekécs Ignác tulajdonába került 1902-ben. A tulajdonos ősei Trencsén megyéből vándoroltak Endrődre, juhászodással foglalkoztak. 1909-ben megvették a Berettyó és már a tulajdonukat képe-

ző terület közt lévő földet, melyen a Lyukashalom van.

Akkor a halom északi oldalában, mely a Berettyóra néz 4 méternyi hosszúságú tágas, folyosószerű „lyuk” vezetett a halom belsejébe. A mende-monda szerint betyárok búvóhelyül szolgált, kik a Kondorosi Csárda környékén mutatkoztak időnként.

Mivel ismeretlen egyének jelentek meg olykor és ásogattak, a Fekécs család betúratta a lyuk-folyosót. A megjelenőket pedig távozásra szólították fel minden esetben, mivel most már a terület a család tulajdona és nem tartották kívánatosnak ismeretlen emberek rövidebb-hosszabb jelenlétét.

1919-ben a lyukat Varjú Imre komájával kibontotta a tulajdonos, hogy a román megszállás idején rejtőző helyül szolgáljon.

1929-ben a tulajdonos a halom elhordásához kezdett, hogy annak jó minőségű talajával szikes földjét terítse, javítsa. Az egész halom elhordására gondoltak, mellyel a vissza-visszatérő ismeretlen kutatók zaklatását is megszüntessék.

A bontást a halom nyugati oldalán kezdték. Pár napi munka után egy csontváza bukkantak, „mely minden valószínűség szerint agyonütött ember lehetett, mert nem sírba volt fektetve, hanem egy szűk gödörbe volt belegyömöszölve, úgy, hogy kéz- és lábcsontjai egymáson hevertek”- emlékezik vissza a most 80 éves Fekécs Ignác.

A talált csontot szétpiszkálták, szétdobálták. Semmit nem találtak a csontváz mellett.

Pár nap múlva megjelent a Szegedi Múzeum megbízásából Kotormány János, Móra „szárnysegédje”. Nagyáposon fogadott embe-
reket az ásatáshoz és Fekécs tanyáján ütötte fel szállását Kotormány.

Hamarosan egy újabb sír és egy nagyméretű agyagedény került elő. Minden biztonnal gabonatarló edényként szolgált. Ez ősszel történt, mert Fekécs Ignác Kotormányt elvezette Varjú Imre komájához névnapra (november 5.). A beállt esős idő miatt az ásatásokat abba hagyták. A ládába csomagolt leleteket és Kotormányt Fekécs Ignác vitte ki kocsin a nagylaposi állomásra, és ott találkozott Móra Ferencel. Terv volt, hogy a halom többi bontásakor jött volna ki ismét a múzeum kutatója. Azonban a zavaros idők és Móra halála miatt további ásatásra nem került sor.

Kotormány váratlan megjelenését az idézte elő, hogy Túrkeve kiváló régésze, dr. Gyöngyöshalászi Vadász Pál értesült a halomban talált csontvázzal és értesítette Mórát.

A letekkel kapcsolatban a Szegedi Múzeumtól az alábbi értesítést kaptam:

„... Móra Ferenc endrődi ásatásairól meglehetősen kevés információ van: az előkerült tárgyakon és a rájuk vonatkozó leltárkönyvi bejegyzéseken (Ö.55. 70.1-107. 53.159.1-2) kívül semmiféle dokumentációs feljegyzésünk, fotónk nem maradt az 1929-es endrődi kutatásokról...

Az előkerült leletek az újkőkor legkorábbi időszakából (Körös-kultúra) származnak.”

Az 1970-es évek elején Budai Béla, az utolsó csejti tanító jelentős mennyiségű cseréptöredéket piszkált felszínre, gyűjtött össze. Azokból azonban semmi sem maradt fenn.”

Forrás: Márton Gábor: Adalékok Endrőd történetéhez c.

Gyomaendrőd, 2003. február 14.

Szonda István

RENDELKEZŐ NYILATKOZAT A BEFIZETETT ADÓ EGY SZÁZALÉKÁRÓL

A kedvezményezett technikai száma:

0011

A kedvezményezett neve:

Magyar Katolikus Egyház

Tudnivalók:

Ezt a nyilatkozatot tegye egy olyan postai, szabvány méretű borítékba, amely a lap méretét csak annyiban haladja meg, hogy abban a lap elhelyezhető legyen.

Fontos!

Ahhoz, hogy rendelkezése teljesíthető legyen, kérjük, hogy a borítékon az Ön nevét, lakcímét és adóazonosító jelét pontosan tüntesse fel!

Gyoma néprajza

Rozmározó: Cs. Szabó István

Érdekességek „Gyoma község Hirdetési Jegyzőkönyveiből” 1800-1900. V.

Mielőtt folytatnám az hirdetési jegyzőkönyv „érdekességeit”, egy figyelemre méltó folyamatra kell felhívni olvasóim figyelmét. Mégpedig ez a folyamat az országosan is ismert a birodalom különböző területeiről meginduló zsidó bevándorlás. Gyomára már többnyire olyanok kérnek letelepedési engedélyt, akik más helyről jöttek. Rövid idő alatt kézbe vették a gabonakereskedelmet, a malomipart, természetesen a kereskedelem, pénzügyek sőt földbirtok bérlet sem állt távol a vállalkozó emberektől.

Adataimat „Gyoma Község Tanácskozási Jegyző Könyv Magány ügyek feletti intézkedésekben 1857-dik Évtől-1880. decz. 31.ig” forrásból szemelgettem.

1857. január 17-én „Debreceni András bíró, Kis István, albíró, Bíró Benedek, Domokos János, Olajos Benedek, Schwalm Mihály, Gecsei István, Bíró Albert, Esküdtek jelenlétében az alábbi bekebelezési folyamodványok kerületek tárgyalás alá; Fuchsmann Sámuel szobafestő izraelita, Klein Adolf izraelita kereskedő Nagy-Károlyi születésűek,...

1859. Drezmer Náthán 60 éves izr. **1859-ben, 1860-ban** Büchler József Ó-Budai születésű 28 éves izr. kelmeke-rekedő segéd, - Steiner Salamon Mező-Turi származású izr. Bőr- és vegyes kereskedő, - **1861-ben** - Winter Salamon szentesi születésű 36 éves kereskedelmi, szállítmányi üzletekkel foglalkozó izr., - Felsenburg Benedek szentesi lakos, de Békés-Szentandrás szül.-ű izr. órás-segéd, - Fixli Adolf Nyitra megyei Vágújhelyi szül. 23 éves izr. vegyes kereskedő-segéd -

1862-ben Harteinstein Herman Szentes Város izr. szállítási üzlettel foglalkozó egyén, - Kohn Lajos Mező-Berényből Pest megyei Popód községbeni 40 éves nős kisboltos kereskedő, - **1864-ben;** Fleisig Fülöp Kun-Szent-Mártoni szül. 42 éves izr. termékkerekedő, Weisz Lázár Tisza-Bői származású 24 éves, izr. kereskedősegéd, - Kohn Henrik Hódmezővásárhelyi izr. szappanos mester, Mancsowicz Bernát Gallicziai származású izr. nyugdíjazott katona borbély, - Hübscher Bernát endrői izr. boltos kereskedő, elébb ott izr. gyermektanító, - **1865-ben** Weisz Salamon Tisza-Bői községből elbocsátott izr. házaló. **1867-ben** Stern Adolf 29 éves héber vallású, nős Kis-Jenőből ott volt földhasznóbérlő, Fischer Ábrahám héber vallású nős, szentesi lakos, kereskedő, - Weisz Bernát izr. nős Pest megyei Irsai 32 éves gabona alkusz (gabona tőzsdei ügynök), **1868-ban;** Özv. Löwy Mózesné szül. Lottner Regina 49 éves, izr. Tisza-Bői születésű 1871ben Eiszler Izsák izr. Abonyból”.

1875. október „Berger Gyula úr tudatja a lakosokkal, hogy vesz árpát, hántolt tengerit (vagyis morzsolt kukoricát) és zabot a legmagasabb folyó ár szerint, lakik Getser József lakatos házában.”

„Büchler Józsefnél szedetik az árpa és zab.

1875. december 12. „Kató János száraz malmában kását jutányosan csinálhatni. (Megjegyzés: ekkor még nagyobb területen természetek kölest, ezt meghántolták s lett köleskása.)

1876. március „Klein Adolf úr gőzmalmában a tiszta és vegyes búza őrlés félvámra történik, s a malom bármely órában egy zsák őrleni valónak is meg-eresztetik, ugyanott pitteléni (szítálni, - pittelés malom = szitarendszerrel felsze-

relt malom,) mázsánként 10 forintért lehet, s mindennemű gabona jutányos áron kapható.”

„Hartenstein szállító urnál heremag van eladó.”

1876. május 7. „Weisz Lázár és Társai Gözmalmában Mindennemű gabona kisebb-nagyobb mértékben kapható, s ugyanott mindennemű gabona örölhetésre elfogadtatik.”

1876. október 8. „Róth József minden nemű gabonát, búzát, árpát, zabot, szed a legfelső áron pesti kereskedő részére, lakik Bíró Sándor-féle házban 520.sz. alatt.”

1876. október 15. „Weisz Lázár urnál vetni való búza van eladó.”

1877. június 8. „Klein Adolf úr gőzmalmában tiszta első rendű búza új fejében kölcsön kiadó.” (Ez volt a „zöldhitel!”

1878. február „Klein Adolf gőzmalmában kukrica, nagygőzmalmában korpá eladó. Eme jó hírű gőzmalmában újonnan berendezett négy tisztítógép melyek a búzamosást feleslegessé teszik (ugyanis a nyomtatás - azaz cséplés lönyomtatással - után a gazdák szelelték a búzát, majd a Körözsbe mosták, utána szárították s úgy vitték őrleni), a gabonát minden szeméttől, konkoly, föld, fűmagtól tisztítják, működését holnaptól meg fogja kezdeni - az ott őrlő feleknek ingyen - eladásra vagy kereskedésre szánt gabonát csekély díjért tisztít rostaalj a tulajdonosnak visszaadatik.”

1878. augusztus. „Oláh István és társa gőzmalmában a búza 8 Forint 50 krajczárjával kapható.”

Cs. Szabó István

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkáádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896

06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

MAGÁNVÁMRAKTÁR

Rólunk írták - Olvasóink leveleiből

A lap „egész családom megelégedésére szolgál”

PINTÉR JÓZSEFÉ
Gyomaendrőd

„Egy újság feladata, hogy a széles érdeklődést írásaival felépítse. Senkinek nincs joga úgy kiválni, hogy egy-egy téma fölött pálcát törjön. Nyilván amelyik téma nincs érdeklődési körében, azt kevésbé olvasgatja és viszont. Valójában az a cikk, amelyről már olvastunk ugyan az másnak még újdonságnak hat, és érdeklődést tanúsít iránta. Egyszóval legyünk toleránsak!

A politikai jellegű írások esetében nem értek egyet egyszóval tájékoztatással, mer ez pártállami vonás. Szerintem törekedni kell köz-

szolgálati elvárásra, minden véleményt csorbitatlanul közszemlére adni. Magam számára elsősorban „Városunk Gyomaendrőd” lakosságát érintő témában az ezt megelőző bekezdésben leírta vonatkozóan szeretném sorait olvasni.”

ESZTERGOMI OLVASÓNK
nevének közlését nem kívánta

„Jó, hogy az újság nem foglalkozik politikával. Az ismeretterjesztő jellegű írásokat szeretjük, igényeljük. Közérdekű hírekre nagy szükségünk van. Rajzok, fényképek színessé teszik az újságot. Előszerezzük a régi fényképeket! (falunkról, falunk ismertebb személyeiről, ünnepekről, avatásokról szóló fényképeket). Az első és a második világháborúban szerzett őszinte élményeket szívesen olvassuk (katonai, fogsági élmények)

Szeretném, ha állatorvos írna házi állatok betegségeiről, gyógyítási lehetőségeiről, betegségek ellen való védekezésről, stb.”

PAPP SANDORNE
Gyomaendrőd

„Színes, gazdag újság. Minden érdekel, ami Endrődről szól. Szülőfalum levegőjét hozza számomra. Nagyon örültem a híreknek, miszerint Nepomuki Szent János, majd Szent Antal is helyére került. Minden rovatukat szívesen olvasom. A lap érkezése mindig öröm számomra. Gratulálok és további jó munkát kívánok a szerkesztőség és munkatársai minden tagjának!

SZÁNTÓ BÉLÁNÉ SÁRHEGYI ANNA
Ujkigyós

„Tisztelt Szerkesztőség! Hasonló jó munkát, egészséget kívánok! Nekem tökéletesen megfelel a jelenlegi szerkesztésük, nagyon szeretem a lapot. Az alábbi témákról szeretnék olvasni a VÁROSUNK-ban:

1. Vannak-e Endrődön egyéni gazdálkodók?
2. Egy-egy család hány hold földön gazdálkodik?
3. Van-e saját földjeink kívül bérelt földje is? Ha igen, hány hold?
4. Van-e arra adat, hogy az egyéni gazdálkodók 2002 évben hány mázsa búzát, rozsot, árpát, zabot, termeltek? Milyen lesz a kukoricatermés?
5. Hogyan művelik a gazdálkodók a földeket? Lóerővel, vagy gépi erővel, ha gépi erő, milyen gépekkel?
6. A gazdálkodóknak van-e állatállománya? Ló, szarvasmarha, sertés – ezt is csak becslést számokban.
7. Termelnek-e baromfit (pl. tyúk, liba, kacsa stb.) és mennyit? – ezt is csak becslést számokban.
8. Hol értékesítik a gazdák a felesleges terményt? Állatokat, baromfikat stb.
9. Van-e a Holt-Körös partján kertészet? Mit termelnek és azt hol értékesítik?

Teljes tisztelettel, üdvözléssel!
Dr. KOVÁCS IMRE
Budapest

„A Városunk” c. lap a jelenlegi formájában nagyon jó. Élvezettel és érdeklődéssel olvasom. Kérem, hogy továbbra is ilyen gondossággal és alaposan készítsék a lapot. Lelkesedésüket és fáradtságukat köszönöm.”

TÍMÁR IZABELLA
Gyula

„Megfelel nekem a lap ezen szerkesztése, esetleg bele lehetne venni egy az endrődi népszokásokról szóló cikket.”

UGRIN ISTVÁN
Szeged

Köszönet az 1%-ért!

Az alábbi gyomaendrődi civil szervezetek köszönik mindazoknak, akik adójuk 1%-ával támogatták alapítványukat, egyesületüket, és remélik, hogy a jövőben is számíthatnak segítségükre:

Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány, célja az egyházi temetők karbantartása, újra megnyitásával kapcsolatos költségek fedezése, a templom karbantartásának, felújításának támogatása.
Adószám: 18380761-1-04.

Városunk Nagyjaiért Közhasznú Alapítvány, célja az endrődiek emlékét megőrizni.
Adószám: 18382615-1-04.

Endrődiek Baráti Köre Egyesület, célja a hagyományok ápolása, az elszármazottakkal való kapcsolattartás.
Adószám: 19182030-1-04.

Honismereti Alapítvány, célja a helyi hagyományok megőrzése, publikálása, az Endrődi Füzetek további sorozatainak megjelentetése.
Adószám: 19056274-1-04

Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány, célja a Szent Gellért Katolikus Iskola támogatása.
Adószám: 18372276-2-04

Önkéntes Tűzoltó Egyesület Kiemelkedően Közhasznú Egyesület célja az élet és vagyon védelme városunkban és környékén.
Adószám: 18371608 -1-04.

Hallható Hang Alapítvány, célja a zeneiskola hangszerállományának gyarapítása.
Adószám: 18379383-1-04

Gyomaendrődi Városi Sportegyesület, célja a helyi ifjúsági sport támogatása.
Adószám: 18370827-2-04.

Dr. Farkas János Alapítvány, célja a külterületen felnövő tehetséges, hátrányos helyzetű fiatalok továbbtanulásának támogatása.
Adószám: 19062255-1-04

Öregszőlői Gyermekéért Alapítvány, célja a külterületen felnövő hátrányos helyzetű gyermekek közép és felsőfokú tanulmányainak támogatása.
Adószám: 18376184-1-04

A Selyem úti Óvodáért Alapítvány, célja az óvodás gyermekek kirándulásának támogatása, az óvodai felszerelések színvonalának javítása.
Adószám: 18379778-1-24

Gyomaendrődi Siketek és Nagyothallók Közhasznú Alapítványa: Célja a gyomaendrődi siketek és nagyothallók segítése.
Adószám: 18380558-1-04

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

A romániai magyarság fórumát az RMDSZ Kongresszusát történetében először tisztelte meg egyszerre két miniszterelnök. A PSD pártelnökeként és miniszterelnökként vett részt Adrian Nastase, és a magyar miniszterelnök Medgyessy Péter. Mindketten felszólaltak az RMDSZ VII. kongresszusának első napján, és ezen kívül nem hivatalos miniszterelnöki találkozóra is sor került. Nastase kormányfő, illetve pártelnök a vele készített interjúban hangsúlyozta, hogy nagyon nagy jelentőséget tulajdonít a Románia és Magyarország közötti az utóbbi időben kialakult jó kapcsolatnak. A Magyar Szocialista Párttal most aláírt egyezményt megelőzte egy másik dokumentum aláírása is amelynek címe: Román - Magyar Stratégiai Partnerségi Nyilatkozat a 21. századra. „Ez egy keretegyezmény, amely mindkét felet nagyon hosszú távú együttműködésre készíti. ... A toleranciára és a kölcsönös tiszteletre helyezve a hangsúlyt.” Medgyessy Péter miniszterelnök néhány órát töltött csupán Szatmárnémetiben aki elsősorban az RMDSZ Kongresszusára volt hivatalos, de ezen kívül még a Nastaseval való találkozó után részt vett a mini-MAERT megbeszélésen, majd beszédet mondott a kultúrpalotában is. A magyar politikussal tartott megbeszélés központi témája a kedvezménytörvény módosítása volt. A Nastase kormányfővel folytatott megbeszélésen megállapodtak abban, hogy közösen lobbiznak az Európai Unió elnökénél a Budapest - Bukarest autópálya megépítése érdekében. Valamint a magyar befektetők érdekében elvi megállapodásra jutottak abban, hogy a bukaresti kabinet újra tárgyalja a magyar befektetőket hátrányosan érintő 100 ezer euró összegű garanciaküszöböt. Kölcsönösségi alapon 15 ezer euró lesz ez a határ. Elmondta még a magyar kormányfő, hogy pártönkivülként vezeti a szocialisták által dominált kormányt, biztos háttér számára a két koalíciós párt, és a sikeres kormányzashoz szükség van arra, hogy a Szocialista Párt továbbra is „nyugodt erőkkel” tevékenykedjen és megőrizze a gőg nélküli önbizalmát is. Országunk Uniói csatlakozásának hatásaként említette, hogy arra számít, hogy „az ország keleti részein is fokozott gazdasági felzárkózási folyamat indul meg. Ez maga után vonja azt, hogy az EU figyelmé Romániára irányul, a reményeink szerint 2007. évi EU-taggyá válására való tekintettel is.”

A szatmárnémeti Kongresszus híreihez tartozik még, hogy ismét Markó Béla lett az RMDSZ elnöke. Egyesek véleménye szerint Markó nem teljes jogú nyertes, mert nyertes ugyanis valaki akkor lehet, ha méltó ellenfele van. Neki pedig nem volt.

A Kongresszus nagy veszteségeinek tartják a reformosokat. Akik semmibe vették saját novemberi kolozsvári kongresszusuk határozatát (hogy ti, az RT nem vesz részt az RMDSZ szatmárnémeti „nagygyűlésén”), és ilyen-olyan szervezet küldötteiként mégis megjelentek a helyszínen. Ezzel teljesen hitellenlé váltak.

Vesztes Tócs László is és ezt maga is pontosan tudja. A szövetség tiszteletbeli elnökeként ugyanis jóval nagyobb volt a súlya különböző hazai és nemzetközi fórumok előtt, de még Magyarországon is. A püspök közvetlenül a tiszteletbelitlenése után bejelentette, hogy az RMDSZ tagja marad, s az egységet rendkívül fontosnak tekinti.

A kongresszus igazi nyertese az erdélyi magyarság lehetne, ha a szövetség programjába foglalt régi és új fejezeteket a belső hatalom és ellenzéke közös erővel valóra váltaná. A kongresszus egy új irányt jelölt meg a szövetség előtt: a gazdasági megerősödés útját. Ez a kitétel került az első helyre, megelőzve az identitás megőrzését célzó jogrendszer és intézményrendszer kialakítását. Az RMDSZ –en belül létező politikai áramlat, platform tisztségben van azzal: „a romániai magyar közösség fennmaradásához elengedhetetlen az egyén szintjén is megteremteni az anyagi biztonságot. Csak így lehet megállítani a kivándorlást, ugyanis szembe kell néznünk azzal a ténnyel: a távozók döntő többségét nem is annyira a kisebbségi sors, mint inkább a gazdasági körülmények kényszerítik szülőföldje elhagyására.”

Nastase ismertette a kormánya működésének mérlegét. Voltaképpen azonban csak a törvényhozók egy részének olvashatta fel a beszédét, tekintve, hogy az ellenzék két pártjának tagjai kivonultak a teremből. Az ellenzék elfogadhatatlannak tartotta, hogy a kormány politikai nyilatkozatban ismertesse mérlegét, anélkül, hogy a törvényhozóknak idejűk lett volna tanulmányozni a dokumentumokat. A törvényhozók magukhoz vették a dokumentumokat, az

üres fekete táskájukat halomba rakták és az ülésteremben hagyták. A táskákat fogyasztékosok iskoláinak adományozták. Nastase azért elmondta, hogy két év alatt körülbelül 11%-kal nőtt a nemzeti össztermék, a kivitel értéke elérte a 14 millió dollárt, ami 33%-os növekedésnek felel meg. Az inflációs ráta ez év januárjában 1,3 százalékkal volt, szemben a 2000 év januári 4,3 százalékkal. A számadatok a makrogazdaság stabilizálására történő erőfeszítéseket jelzik. Nőtt az export, a lakosság reáljövédelmé, és nőtt a szociális védelemre szánt összeg, és jelentősen csökkent az infláció, és a munkanélküliség rátája. A következő időszak minden erőfeszítése a funkcionális piacgazdaság megteremtésére, a pénzügyi fegyelem fokozására, az adórendszer további reformjára, a nyugdíj-kiigazítás folyamatának befejezésére és a községi utak kikövezésére irányul. Borbély László, képviselőház házbizottságának az RMDSZ –es titkára szerint túlzottan rózsaszínűnek tűnik a kormányzati év mérlegét bemutató dokumentum hangneme. A szédítő statisztikai adatok mellett helyenként kissé önkritikusabb hangnak is meg kellett volna jelenni. Nem értett egyet továbbá az 1996-2000 időszak kormányzását illető nagyon kemény kritikával sem. „El kell ismernünk, hogy e kormányzat hibái mellett, elindított több olyan gazdasági reformfolyamatot, amelynek eredményei 2000 után is érződnek.” ... „Az eddigi privatizációkból az állami költségvetésbe befolyt összegek ismertetésével, ezek felhasználásáról nem találunk egy világos statisztikai kimutatást sem, a privatizált, illetve privatizálandó egységek számáról.” A kormány 2003. és 2004. évi cselekvési tervét elemezve Borbély kijelentette, hogy az RMDSZ partner lesz minden olyan döntésben, amely a jogállam, a piacgazdaság, az emberi jogok, és a nemzeti kisebbségek jogai tiszteletben tartásának megszilárdításához vezetnek. Nehezményezte, hogy a kormány az 1300 oldalas dokumentumot csupán 1 nappal előbb bocsátotta a pártok rendelkezésére. Azt kérte, hogy a jövőben legalább 3-4 napot adjanak hogy az összes részlet ismeretében mondhassák el véleményüket.

A Kereszténydemokrata Néppárt Országos Elnökségének Politikai nyilatkozata (2003. február 1.)

Eljuttatjuk olvasóinkhoz a magyar kereszténydemokraták üzenetét, ezzel is segítve az áprilisi népszavazás helyes döntését.

„Az ezredforduló nemzedékének nagy fájdalom Magyarországon, hogy a politikai átmenet közel másfél évtizede nem hozta meg az annyira várt nemzeti és társadalmi megújulást. A változás sokakat bizonytalanságba és reménytelenségbe taszított. A rendszerváltás csak keveseknek nyújtott jólétet és gazdagságot, és ezt könnyebben lehetett elérni a törvények megkerülésével, mint szorgalommal és munkával. Ritka erény a felelősség a társadalom egészéért és az együttérzés az elcsúszottakkal. Ez az idő nem hozott kulturális felemelkedést, és nem szüntette meg az erkölcsi válságot sem. Mindez annak ellenére igaz, hogy komoly eredményekkel is büszkélkedhetünk. Érvényesülnek az emberi jogok, kialakult a többpártrendszer, a bíróságok függetlenek, a kormány felelős a parlamentnek, és népszavazás döntött arról, hogy a NATO tagjai legyünk.

Nagy csalódás számunkra az is, hogy az országot ma ugyanazok irányítják, mint a múlt század nyolcvanas éveiben. A késő Kádár kori vezetőréteg mind az Antall, mind az Orbán kormánytól megkérdőjelezhető eszközök felhasználásával visszavette a hatalmat. Sokan úgy érzik, hogy csak a felszín változott, ezért egyre többen beletörődnek sorsukba, és elvesztik közeleti érdeklődésüket.

Ebben a helyzetben került sor a Kereszténydemokrata Néppárt újraindítására. Szilárd meggyőződésünk, hogy a kereszténydemokrata elvek és így történelmi hagyományaink követése adhat kiutat a jelenlegi erkölcsi és politikai válságból. Elveinket és törekvéseinket azonban csak úgy érvényesíthetjük, hogy szorosan összefogunk a hozzánk közel álló erőkkel. Ezért a leghatározottabban támogatjuk a keresztény, nemzeti és demokratikus értékek iránt elkötelezett politikai erők kialakulóban lévő egységét. Az önálló Kereszténydemokrata Néppártnak az összefogás iránti elkötelezettséggel és a pártszövetség tagjaként kell fellépnie, minden hívét e mellé a szövetség mellé állítva.

Politikánk központjában mindig a szociális igazságosság, az esélyegyenlőség, a családok védelme, az ifjúság és az öregek támogatása állt. Ezért a legnagyobb aggodalommal látjuk, hogy a kormánykoalíció koncepciótlan gazdaságpolitikája folytatja egyre több külföldi vállalatot hagyja el az országot, egyre többen vesztik el munkahelyüket, és egyre kilátástalanabb a pályakezdő fiatalok helyzete. Riasztó jelenség az is, ahogy a kormány elhanyagolja nemzeti érdekeinket, és a státustörvényt kezeli.

Szerintünk a Medgyessy kormány az Európai Unió csatlakozási tárgyalásaink záró szakaszában is rosszul vizsgázott. Nemzeti érdek tehát, hogy minél előbb átadja helyét új, határozottabb, a nagyhatalmak és nemzetközi szervezetek előtti behódolásra kevésbé kész vezetésnek. Ez azonban nem változtat a csatlakozás korszakos jelentőségén. **Arra szólítunk fel tehát mindenkit, hogy nyugodt szívvel szavazzon igen az Európai Unióhoz való csatlakozásra.** Ezer éve Szent István egymagában határozott a nyugati keresztény világhoz való tartozás mellett. Ma - a demokrácia korszakában - mindannyiunk lehetősége és egyben kötelessége, hogy részt vegyen ennek a mérhetetlenül nagy súlyú döntésnek a meghozatalában. Csatlakozásunkat nemzeti érdekeink határozott érvényesítésének kell követnie.

A Kereszténydemokrata Néppárt Országos Elnöksége

Fiatalokról fiataloknak

Mit jelent fiatalnak lenni...?

A fiatalság nem az élet egyik szakasza, hanem a lélek állapota. A fiatalság az akarat temperamentuma, a fantáziá egyik tulajdonsága, érzésvilágunk erőssége, a merészség uralma a félelem felett, a kaland iránti vágy ereje a kényelemszeretet felett.

Senki sem lesz öreg az átélt évek számától. Az emberek akkor öregszenek meg, amikor hűtlenné lesznek eszméikhez. Az

évek ráncossá teszik a bőrt, de a lelkesedés hiánya ráncokat szánt a lélekben. Félelem, kételkedés, az önbizalom hiánya-ezek azok a hosszú évek, melyek hajlottá teszik természetünket.

Akár 70, akár 16 éves valaki, minden szívben ott van a csodavárás, az édes elcsodálkozás a csillagok és gondolatok felett, a nagy események iránti érdeklődés, a soha el nem múló

gyermekes kíváncsiság a jövő iránt, az öröm, a játékos élet iránt.

Olyan fiatal vagy, mint amilyen a hited; olyan öreg vagy, mint a kétségeid. Olyan fiatal vagy, mint az önbizalmod és olyan öreg vagy, mint a félelmed. Olyan fiatal vagy, mint a reményed, és olyan öreg vagy, mint a kétségbeesésed.

Ameddig a szíved befogadja a szépséget, az öröm, a

bátorság, a nagyvonalúság követéit; és tudomást veszel a föld erőiről, az emberokről, a Végtelenről, addig fiatal vagy.

Ha azonban a szívedre rárakódik a kételkedés hava és a cinizmus jege, akkor mindenesetre megöregedtél, és az Isten legyen irgalmas a te lelkednek.

Egy tábornok gondolatából

/II. világháború/

A SZERETET

A SZERETET erős kötelék, de mint a kötél is, számtalan vékony szálból van összefonva, így a szeretet is számtalan szálból van összefonva.

Ha az egyes szálakat erősíted, a szeretetet erősíted. Ha a szeretet hűlni kezd benned, nézz körül, vajon nem az egyes szálakkal van baj?

Nem volna-e jó ennek alapján lelkiismeretvizsgálatot tartani?

Az egyes szálakat így hívják:

rüelem	gyöngédség	figyelem	alázat
udvariasság	illendőség	őszinteség	tisztaság
igazmondás	nagylelkűség	jóakarát	pártatlanság
hálaadás	jóság	fegyelem	szerénység
rendszeret	jámborság	hűség	szelidség
becsület	állhatatosság	tanulékonyosság	előzékenység
barátság	mértéktartás	engedelmesség	igazságosság
tiszteletadás	önmegtagadás	okosság	megbocsátás

Ezek értékek s az értékeknek érvényesülniük kell. Rajta hát, érvényre jusson benned is!

Miért élek?

A fát gyümölcsiéért ültetjük. A gyümölcstelen fákat kivágjuk.

Háromféle gyümölcsöt kell teremnünk:

Isten az örök **igazság**, akit értelemmel kell megismernem.

És mindent **Öbenne**.

Isten az örök **jóság**, akit akaratommal kell szeretnem.

És mindenkit **Altala**.

Istent és felebarátiamat **kötelességeimben szolgálnom** kell mindhalálig!

Farsangi mulatság Hunyán

2003. február 15-én ismét megrendezésre került Hunyán a farsangi buli. Ezt az ünnepséget minden évben a 8. osztályosok szervezik meg és bonyolítják le, amiben természetesen nagy segítséget nyújt az osztályfőnökünk is.

A buli délután fél 3-kor kezdődött a Művelődési Házban, és 3 órára igencsak benépesült a nagyterem. Ott voltak kicsik, nagyok, anyukák, apukák, nagymamák, nagyapák.

Először a 8-os osztályfőnök, Tímár Lászlóné köszöntötte a nagyérdeműt. Majd a Hunya-Örménykút Általános Iskolájának a felső tagozatosai közül a modern táncosok egy dalra egy begyakorolt, jól összeállított koreográfiát adtak elő. Ezt követte az 1. és 2. osztályosok aranyos bábelőadása, A kiskakas gyémánt fél krajcárja. Végül a 8. osztályosok Valentin-nap alkalmából tréfás verseket mondtak el a szerelemről, szakításról, elválásról.

Ezután következett a jelmezesek felvonulása. Szébbnél szébb, ötletesebbnél ötletesebb maskarákba bújtak a gyerekek. Tettek pár kört a teremben, majd egyesével bemutkoztak a színpadon. Így a zsűri is jobban szemügyre vehette őket, bár nem volt könnyű dolga a helyezések eldöntésében. Végül is az egyéni versenyben az első helyezést a kalóz nyerte el, a másodikat a tavasztündér és a harmadikat, megkülönböztetés nélkül, a csizmás kandúr, „Július Cézár”, a leopárd és egy mesefigura.

Eközben nyitva volt a büfé, ahol finomabbnál-finomabb, a 8. osztályosok anyukái által készített süteményeket és szendvicseket lehetett kapni, valamint a szervező osztálytól tombolát vásárolni.

Majd következett a tombolasorsolás, melynek első díja egy társasjáték, második egy videokazetta és harmadik egy nagy tál fánk volt farsang lévén, és természetesen sok kisebb nyereség is gazdára talált.

A bulit hagyományörzően egy tini-diszkóval zárták, ahol kicsik és nagyok egyformán kitombolhatták magukat.

Szilágyi Tímea 8.o.
Hunya

Bal oldali kép: vidám gyerekek csoportja

Kedves olvasók! Ebben a számban nemcsak a gyermekekhez szól Mária néni, hanem inkább a felnőttekhez. Kérjük, olvassák szeretettel.

Tavaszbredés

Napfény ha csurran
Fénylő sugáron,
Gyöngé bogárnak
Zöld-arany álom.
Bőjtű szeleknek szökkenés,
Tarka tavasznak ébredés.

Rügy fakadása
Fás bokorágon,
Halk, puha dallam
Vízcsobogáson,
Zsenge mezőnek serkenés,
Tarka tavasznak ébredés.

Fodrozó tócsák
Réti világon,
Hőpehely emlék
Csöppnyi virágon,
Friss leveleknek rebbenés,
Tarka tavasznak ébredés.

A földanya zokogva sír

A földanya zokogva sír,
Könnyei fájón ömlenek,
Feltépik sajtó sebeit
Vadul kavargó zord szelek.
Akárho átok sújtaná,
Istenítélet, kárhózat,
Hiszen Te tudod Uram,
A föld nem vétke, csak áldozat!

A földanya zokogva sír.
Égbe kiált a jajszáva:
Uram! Te hallad, tégy csodát!
S ki teremtéseddel játszana,
Ki pusztít, rombol, mammonért,
Nem tisztel létet, életet,
Reménytelen hónapok tűzén
Yakit elomló fényeket,
Allítsd meg Uram!
És oltalmazón
Terjeszd ki fölénk szent kezed!
Emberséget adj az embernek,
Mely jövődökbe elvezet!
Áldott életet hordjanak
Folyók, tavak és tengerek!
Szűz harmat legyen sóhajtasuk,
Mint hordoznak a fellegek!
Áldott legyen a föld termése,
S áldott a víz, mely öntözi!
Legyen áldott minden gyökér,
Mely földanyánkat átszövi!
Sötét erők ne fújjanak már
Lelket veszejtő kénkövet!
Add ó Uram, hogy szelidüljön
Szeretetté a gyűlölet!

Azon a napon

Azon a napon, mikor a tornyok
Porig romba dőltek,
Tudtuk, hogy a tüzek történelmet írnak.
Sátán sugallatra a pokol kapui
Borzalmak korára, rettegésre nyílnak.

Kezemet a világ ütőerén tartom,
A vénákban dübörög, zakatol a vér!
Mint mély vizet a rettenet felkavarja,
A szíveket a fájdalom tépi, marja,
A rémület az egekig felér.

Hát lehet ez?
Sötét erők, de mily hit nevében?
Bosszút lihegve, gyűlölet hevében
Mennek maguk is pusztító halálba,
Tettükre még menséget is találva,
Ártatlan életekre törve.

Uram! Itt állunk előtted meggyötörve!
Romok alatt a lélek felsikolt,
Te tudod Uram, a felbujtó ki volt!
Ne engedd, hogy tovább is romboljon, öljön,
Pusztító angyalként hősként tündököljön!

Igazságosztónak kikialtva magát,
Ugy ahogy ő kitervelte,
Ráuszítja világszerte
Vérbosszúval megferiőzött terroristák hadát.
Te látod Uram, milyen világban élünk!

Rettegjük a márt, s a hónapoktól félünk!
Uram már csak Tebenned remélünk!
Öldöklés nélkül nincs perce sem a napnak,
S a fegyvert fogók egymásra mutogatnak.
Hát lehet ez? Hát mi jöhetne még?

Uram! Kialtsd már végre, hogy elég!
Vess véget a vétke gyűlöletnek,
Hol a bosszút állók bosszúmagot vetnek,
S ami abból fakad, a szenvedés maga!
Ragyogjon ránk végre a béke csillaga!

Ne lobogjon halált gyilkos tüzek fénye,
Ne hagyja, hogy elveszzen a bizók reménye!
Bezárult lelkeken nyiss kaput a jónak,
Mebékélés jussát add az imaszónak!
Add meg a világnak a hitet s a békét!
Add meg az embernek igaz emberségét!

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

**Az ablak
teszi
a házat**

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETERE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

Beszélgetés a Brunszvik-díjas óvónővel

Az idei Magyar Kultúra Napja alkalmából kiemelkedő oktató -nevelői tevékenysége elismeréseként 102 pedagógus vett át kitüntetését Magyar Bálint oktatási minisztertől a Vigadó épületében

A kitüntetettek között három békés megyei volt, egyikük városunk vezető óvodapedagógusa, **Dr. Csona Antalné.**

Szerkesztőbizottságunk nevében megkerestem Csona Antalné, hogy szívből jövő gratulációkat elmondjam, és megkértem egy interjúra, hogy újságunk olvasóinak is elmondhassam az örömhirt.

Kérlek, mutasd be a díj névadóját.

Brunszvik Teréz „egy rendkívüli kor rendkívüli gyermeke” volt: Közép-Európa legelső óvodájának alapítója, a kisdedovási és nevelési ügyének apostola. Ezzel kapcsolatos fogadalmát 34 évesen, egy Istenélmény hatására tette meg, mondván: „Elfogadom az összes rászoruló gyermeket, akit a Gondviselés nekem szán.”

Brunszvik Teréz grófnő 1828. június 1-jén nyitotta meg az ország első kisdedóvó intézetét Angyalkert néven.

Kiadatlan naplójában így ír erről 1837. október 1-jén: „Istentől rendelt hivatásom lett, hogy segítsek a szegényeknek, kezemet nyújtsam minden szerencsétlennek, és ez a hivatás egész lelkemet magával ragadja... Látom: szent küldetésem, hogy az igazságot és boldogságot terjesszem a Földön, különösképpen azokban az osztályokban, amelyek diszei a hazának, és amelyekre a léha és felfuvalkodott arisztokrácia lenézéssel tekint.

Tudtál róla, hogy ilyen magas szakmai elismerésben részesültél?

A kitüntetésről az átadás időpontja előtt tíz nappal a meghívóból értesültem. Megilletődötten, meghatottan olvastam az oktatási miniszter értesítését.

Lehet-e tudni, hogy ki ajánlott erre a gyönyörű elismerésre?

Igen, tudomásomra jutott, a Magyar Óvodapedagógiai Egyesület Országos elnöksége terjesztett fel a díjra.

Hogyan értékeled ezt az erkölcsi megbecsülést jelképező díjat?

Rangos szakmai elismerés, évente hét pedagógusnak, köztük két főiskolai oktatónak és öt, a gyakorlatban dolgozó óvodapedagógusnak ítéltek oda. Egy-egy kiváló személyiségről elnevezett díjat azok kaphatják, akik azt a szellemiséget folytatják, amit a díj névadója képviselt. Boldogsággal tölt el, hogy eddigi életpályám alapján méltónak találtak a nagy előldről elnevezett díjra.

Brunszvik Teréz szellemi hagyatékának ápolását erkölcsi kötelességemnek érzem. A kitüntetés rangjának megfelelően tisztelettel, alázattal és méltósággal viselem. Öszintén gondolom, és érzem, ez a szakmai elismerés szól mindazoknak a volt és jelenlegi munkatársaimnak, és kollegáimnak, akik a gyermekekért cselekednek, akikkel együtt szolgálunk egy fontos, szép és jó ügyet, az óvodai ügyet. Ez a szakmai elismerés megerősítés, hitet, erőt ad a további munkámhoz.

Kérlek, mutasd be szakmai életutad legfontosabb állomásait.

Bár nem Gyomán születtem, de 31. éve ehhez a városhoz, ebből 28 éve az óvodához kötődik az életem. Boldognak vallok magam, hiszen családomtól, tanáraitól, elődeimtől megkaptam azt az indítást, és támaszt, mely az óvodapedagógusi pályára vezérelt és pályám ívét meghatározta. Ezt a pályát gyermekszeretetből, hivatásszeretetből választottam.

1975-ben a gyomai régi Fő úti óvodában képesítés nélküli óvónőként kezdtem el dolgozni, majd a diploma megszerzésével egyidejűleg a Jókai úti óvodába állandó délelőtti óvónői beosztásba kerültem. Azokban az években óvodánk

igen zsúfolt volt, 32-36 gyermek is volt egy csoportban. S a gyermekek felém irányuló szeretete, a szülők elismerő gesztusai, és jelentős szakmai múlttal és tapasztalattal rendelkező vezetők és kolleganők bátorítása segítettek pályakezdemet.

Ha fáradtnak érzem magam, amikor csüggedtem, a két kis-korú gyermekem és óvodásaim hálás szeretete adott erőt a nehézségek leküzdésében. A gyermekcsoportban el-töltött 13 év örömei, sikerei, nehézségei, kudarcjai élénken élnek emlékezetemben, kitörölhetetlen lenyomatot hagytak a lelkemben. A ma már felnőtt édesanyákat, édesapákat napoként látva, gyakran visszagondolok, kutatok az emlékezetemben, mikor volt helyük az életemben, mire is emlékszem velük kapcsolatban.

Az óvodánk iránti bizalom jelének tartom, hogy a rég volt óvodásaink saját gyermeküket hozzánk hozzák, ránk bizzák. Köszönet érte!

Beosztott óvónőként az intézmény vezetésétől többször kaptam megbízást bemutató foglalkozások vezetésére, óvónőképzés hallgatók gyakorlatának irányítására.

Pedagógiai munkám során mindig jelen volt az önművelésre, a szakudás fejlesztésére való igény. A Területi Játék munkaközösség vezetőjeként Dévaványa, Ecsegfalva, Endrőd, Gyoma és Hunya óvodáiban kamatoztattam megszerzett ismereteimet.

Az 1987/88-as tanévben eredményesen fejeztem be a szarvasi Felsőfokú Óvónőképző Intézetben a diplomamegújító intenzív továbbképzést.

1988. augusztus 1-től a Békés Megyei Tanács Pedagógiai Intézete vezetőjének felkérésére elfogadtam az óvodai szaktanácsadói munkakört. A megbízás időpontjával egyidejűleg a gyermekcsoportban végzett óvónői tevékenységem megszűnt, munkahelyem a Kossuth úti Óvoda lett. Hét település: Csárdaszállás, Dévaványa, Hunya, Ecsegfalva, Gyomaendrőd, Köröstarcsa és Mezőberény óvodáinak nevelő-oktató munkáját segítettem.

1990-ben tagja lettem a Magyar Óvodapedagógiai Egyesületnek. Következő évben megalapítottuk a Békés Megyei Területi Kört, melynek elnökévé választottak. Társadalmi megbízatás-ként láttam el 1998-ig a tisztséget, fontos feladatomnak tartva az óvodapedagógiával foglalkozók szakmai érdekeinek képviselését, és a szakma fejlődésének elősegítését.

1991-ben szaktanácsadói rendszer megszűnését követően sikeres pályázatot nyújtottam be a gyomaendrői 2. Sz. Önálló Napközi Otthonos Óvodák óvodavezetői állására.

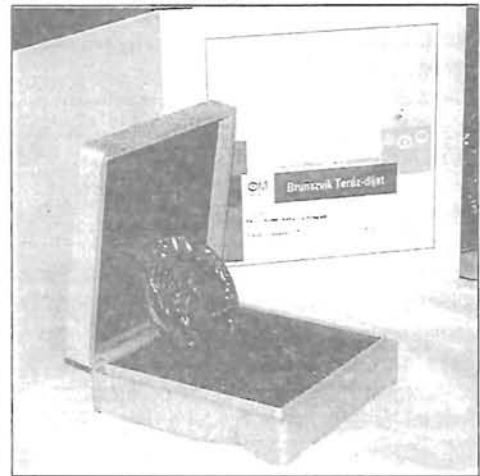
A négy óvoda óvodapedagógusai és a nevelőmunkát segítő alkalmazottai mindent megtettek annak érdekében, hogy a gyermekek a 3-4 óvodai éveiket boldogan, kiegyensúlyozottan éljék, hogy testi, lelki értelmi fejlődésük biztosított legyen.

1995-ben a Magyar Óvodapedagógiai Egyesület elnökségi tagjává választottak, 1999-ben munkakörülményeim megváltozása miatt kértem a tisztség alól való felmentést.

1996-ban újra megpályáztam az óvodavezetői állást és 1999. július 31-ig a Napközi Otthonos Óvoda megszűnéséig láttam el felelősséggel a feladatokról.

A kitüntetéshez a család gratulál.

1997-1999-ig a hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola vezető óvodapedagógus szakirányú továbbképzési szakon tanultam, kiváló minőségű szakvizsgát tettem.

1999. augusztus 1-től Gyomaendrőd Város Önkormányzatának Képviselőtestülete kezdeményezésére 5 évre szóló közoktatási megállapodást kötöttem, a Kossuth úti óvoda működtetésére és fenntartására.

A kitüntetéssel jár-e anyagi elismerés?

Igen jár, 200 ezer forint. Mint ahogy mondtam, a munkatársaimmal együtt szolgáljuk a szép és jó ügyet a gyermekek nevelését, ezért úgy döntöttem, hogy a kitüntetés összegével létrehozok egy közhasznú alapítványt. Az alapítvány egyetlen célja a Kossuth úti óvoda gyermekei érdekében az óvoda eszköz, és játék állományának fejlesztése.

Mi vezérelt pályafutásod során?

Az életben: az általános emberi értékek képviselése; a család, a munka a tanulás és az örök értékek megőrzése; erkölcsi tartás, humanizmus, szilárd értékrend.

A munkában: minden beosztásban szigorú mércét állítottam magamnak, és arra törekedtem, hogy meg is feleljek annak.

Pályám során hitvallásom: „A gyermekek érdeke mindenek felett áll!” Ennek jegyében végzem munkámat, munkatársaimtól is ezt elvárva.

Vezérelvem: a gyermek az ember szeretete, tisztelete, megbecsülése!

Brunszvik Teréz örökérvényű gondolatát magamra nézve is igaznak érzem. „Tedd mindig a jót, mit szíved sugall, de hálát ne várj érte, úgy folytonosan boldogíthatasz, és boldog lehetsz!”

Köszönöm a beszélgetést, minden mondatod szívből szólt. Még egyszer gratulálok, és kívánom, hogy még sok-sok gyermek tanulhasson óvodában Brunszvik Teréz szellemében.

Császárné Gyuricza Éva

Irodalmi oldal

Markovits Pál: Egy „úri kalandor” botladozásai a XX. századon át

Kalandozó élettörténettel találkozhat az olvasó, ha fellapozza Markovits Pál visszaemlékezését.

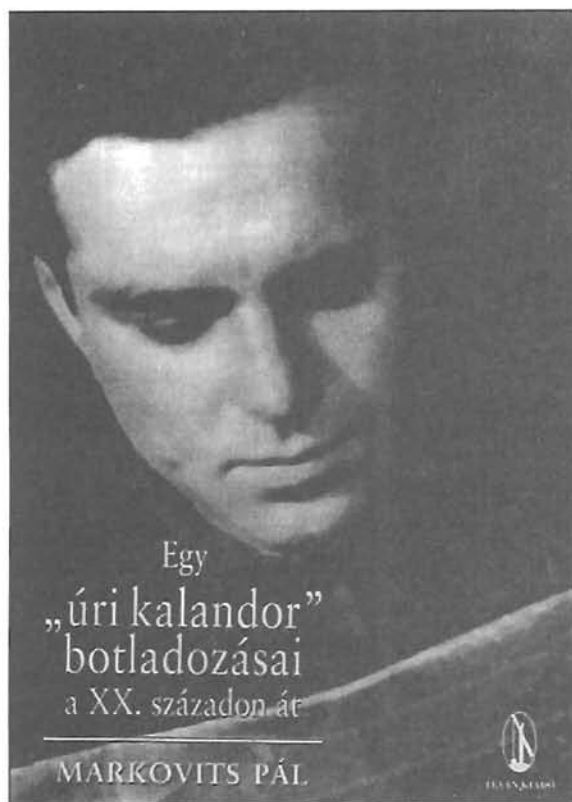
A szerző a könyv előszavában jelzi, hogy „az én visszaemlékezés sem nem igazi irodalmi mű”. A kérdés, és vele a kétely, hogy vajon elég érdekes e a mai könyv olvasó számára élettörténete, annak bemutatása, ott bujkál a sorok között.

Bemutatása, újraélése, vállalása... s közben a kor, a legviharosabb század egyetemese és magyar történelmének mélységei.

Egy fiatal ember portréja rajzolódik ki Horthy Miklós Magyarországon 1917- és 1940 között. A szülőhely - a Dunántúlon - a Fejér megyei Sárbogárd, ahol az apa, Dr. Markovits Áron állatorvos és az anya, Deutsch Erzsébet nevelték gyermekeiket.

Életre kel nemcsak a szülői ház, hanem a nagyszülők, a közeli és távoli rokonok alakja. Az elemi iskola Sárbogárdon, ugyanitt a középiskola első éve, majd évek a Szent István Gimnáziumban Budapesten. Az állatorvosi egyetemen, akkori nevén, „József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Karán” eltöltött 5 évre már rátelepedett a II. Világháború és az azt megelőző időszak. „Az Állatorvosi Egyetemnek jó híre volt, 1935-39-ben magam is olyan alapokat szereztem, amelyekre 1986-ig támaszkodhattam... Az 1939-40-es diplomám még az 1980-as években Franciaországban és Amerikában is jó alapot bizonyult.” Az egyetem elvégzése után magánállatorvosként Dunaszerdahelyen töltött másfél évet, majd bevonult Kiskunhalasra az V. Munkaszolgálatos Zászlóalj 4. századába... Előbb Magyarországon, később Kárpátalján munkaszolgálatos.

„1943 elején Szegeden értesültünk arról, hogy mi Jugoszláviába megyünk... Szép tavaszi idő volt, amikor az alig befejezett Berlin-Láger első lakóiként megérkeztünk Borba. Aztán jöttek más szállítmányok. Köztük a nagy költő, Radnóti Miklós és sokan mások...” A bori lágerből való szökése után kilenc hónapot töltött egy észak-szerbiai csetnik vajda közvetlen környezetében, majd több mint egy évig a Jugoszláv Felszabadító Hadseregben szolgált. S közben a család tragédiája. „A fasiszta rémuralom 1944-ben Auschwitzban olyan szörnyű és megváltoztathatatlan eseményekben kulminált, amelyek azóta is kitörölhetetlenül bevésődtek emlékezetembe... Szüleim ott bekövetkezett halálát nemcsak hogy nem lehetett férfiasan elkönyvelni, de azóta sem sikerült megemészteni vagy megérteni.” Magyarországra visszatérve - mint oly sokan - ő is hitt az ország gyors újjáépítésében, a felemelkedésben, a szociális igazságosságban. „Meg kell próbálnom a múlttól érzelmentesen és elfogulatlanul beszélni.” A Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetségében - a FÉKOSZ-ban dolgozott, majd Zsámbékon a Mezőgazdasági Akadémiát vezette. „Ebben az időben 32 éves voltam. Négy háborús évvel a hátam mögött is túlságosan is fiatal és tapasztalatlan voltam egy ilyen nagy és kényes feladat megoldásához. A közoktatás területén korábban nem volt semmi gyakorlatom. Lelekesen hittem abban, hogy a háború befejezése után egy egészen új, demokratikus és szociális világ alakul majd ki. Hogy az emberek többet tesznek majd a közösségért, mint korábban. Ezek az elképzelések szépek voltak, de a való életől eléggé távol álltak.” A rendszer azonban bizalmatlan volt vele szemben, hiszen családjának - szüleinek, nagyszüleinek - kb. 70 katasztrális hold földje volt. Emiatt kuláknak minősítették. Az ötvenes évek elején állattenyésztési segédagronómusként dolgozott Rákospalotán és a Hortobágyon, majd a Phylaxia Oltóanyagtermelő Intézetbe került. Az Intézet állatgyógyászati oltóanyagokat, vakcinákat és szérumokat ill. takarmánykiegészítőket termelt. „Az Oltóanyagtermelőben való munka szá-

momra nagy változást, a szakmába való visszatérést jelentette, annak ellenére, hogy nem közvetlenül az állatok gyógyítása lett a feladatom. A fertőző betegségek elleni védekezéshez nélkülözhetetlen anyagok előállítására komoly szakmai tudást és ezen a speciális területen átlagon felüli hozzáértést igényelt.)

Az 1965 és 1986 közötti időszak kutatómunkával telt. Már korábban is lehetősége volt külföldön bővíteni az ismereteit, hiszen laboratóriumokat látogatott Kelet- és Nyugat-Németországban. 1965-ben meghívást kapott Franciaországba a thiverval-grignoni-Immunológiai és Víruskutató Állomás igazgatójától. Itt fő feladata a száj és körömfájás elleni védekezés lehetőségeinek kutatása volt. Később a Curie Intézet következett, s az elkövetkezendő években a Francia Tudományos Kutatási Központ keretei között folytathatta munkáját. Az egy évet még sok követte, hiszen Franciaországban maradt, 1976-ban kapta meg a francia állampolgárságot. „Az 1967-72-ig terjedő időszakban témám a szövettényezetekben vírus hatására létrejött interferon termelés volt. Majd 1973 és 1980 között elsősorban a kémiai anyagok in-vitro okozta rákkeltő kutatásával foglalkoztam...” Nyugdíjasként dolgozott az amerikai National Cancer Institute-ban, az AIDS kutatásában, illetve részt vett az AIDS vakcina korai kipróbálásában Zaire-ban. Az eseményekben, eredményekben gazdag életpálya 1990-ben újabb fordulatot vett, hiszen az „úri-kalandor” végleg hazatért. Ma is Budapesten él. A visszaemlékezés természetesen hiányos lenne a magán-szféra megjelenése nélkül. Az első feleség Kondor Viktória (akinek írásait olvashattuk már lapunkban, szintén endrődi), majd a második Létmányi Judit, aki szakmailag hasonló területen dolgozott. A gyerekek, az unokák a teljes nagy család is helyet kapott a könyvben. A szerzőnek nincs könnyű feladata műve írásakor, hiszen a magánélet, a hivatás s a mindenre rátapadó történelem (politika) háromszögében kell megtalálni, fenntartani azt az egyensúlyt, mely az olvasó számára is érdekes, befogadható. Visszaemlékezése tanulságos, nemcsak azért mert mások élettörténetének, gondolkodásmódjának megismerése által rádöbbenhetünk másfajta igazságokra, hanem egyszerűen azért, mert - a műfajból adódóan - a visszaemlékezés egyben a kor lenyomata is. A sokat megélt ember bölcsességével, elfogulatlanul, olykor igen keményen néz szembe önmagával, a múltjával. Az Előszóban ezt olvashatjuk: „Azt hittem visszaemlékezést csak az írhat, akinek múltja hősi és életútja nyílegyenes. De hős nagyon kevés van, én magam ilyenekkel nem is találkoztam. Ezek után mégis megpróbálok életemről írni. De már látom, hogy irodalmi alkotás helyett inkább csak az érdekesnek tartott események leírására szorítkozom. Azt mondják mazochista, önző, individuális korban élünk. Azt hiszem én a korábbi időkből származom... Vagy talán mégsem!”

Polányi Éva

Ízes ízek

március

Sajtos szárnyas-leves

Egy kisebb csirke v. pulyka szárnyát, aprólékát egy liter sós vízben, kuktafazékban puhára főzöm, majd leszűröm. A húst lefejem és apróra vágom. 2 db zsemlet apró kockákra vágok, leforrázom 3 dl levestel, majd turmixgéppel pépesítem. Hozzáöntök 2 dl száraz fehérbort, a maradék levest, 10 dkg reszelt trappista sajtot, kaprot, petrezselymet, póréhagymát. Ízlés szerint sóval, törött fehér borssal, reszelt szerecsendióval ízesítem, és felforralom. Közben 5 dkg füstölt szalonnát apró kockákra vágok, zsíráját kiolvasztom és megfonnyasztok rajta némi vöröshagymát, a végén belekeverem a húsdarabokat. Ezt teszem először a levesestálba, majd ráöntöm a levest.

Seidl Ambrus

Sarokház Csemege

Ct.: Tímár Vince

Partner
Üzletlanc tagja

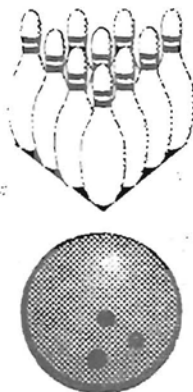
Kedves vásárlóink! Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- házi jellegű húskészítmények, endrői ízesítésű termékek (húsdarálás, húsfüstölés, kolbásztöltés), folyamatos tökehúsellátás
- kívánságra torta rendeléssel, cukrászsüteményekkel segítünk családi rendezvények létrehozásában

Blaha u.27. Tel.:386-691. Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18-ig, szombaton 6-tól 12 óráig, vasárnap 7-től 11 óráig.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit: Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Mezőgazdasági, Műszaki és Szolgáltató Betéti Társaság. Hunya, (Rákóczi u. 55-57.) mezőgazdasági üzemek, kistermelők részére komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

Biztosítja a termeléshez szükséges műtrágyát, vető-

magot és vegyszert.

Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá 66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

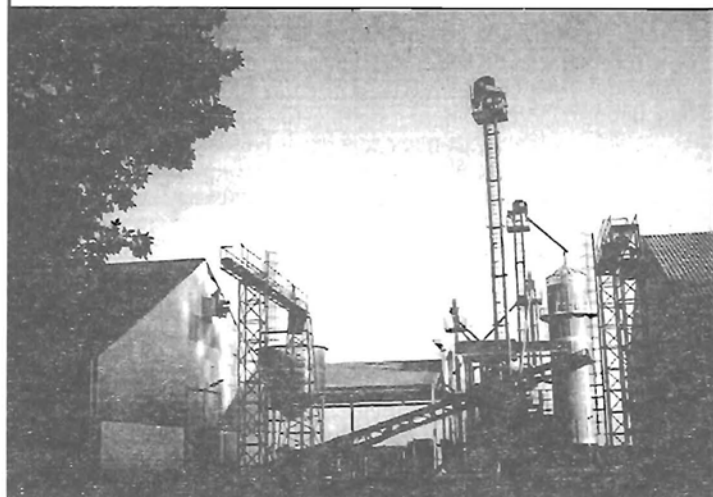

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
T/F: 66/386-614, 386-226

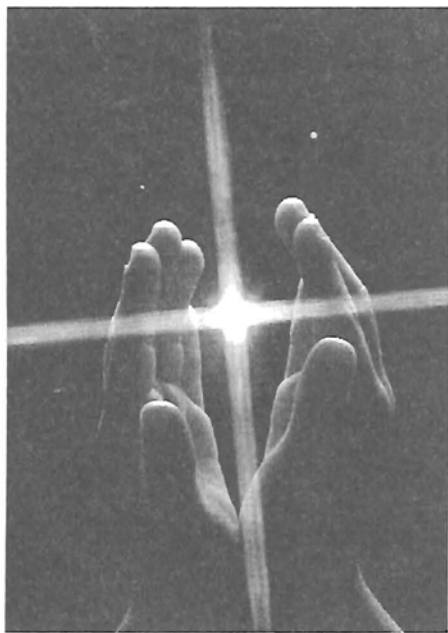
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, két szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg,
akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

CSÁSZÁR FERENC, aki Endrődön élt 12 éve, február 8-án 77 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Istenének. Gyászolják: családja, barátai, szomszédai, rokonai, ismerősei, régi munkatársai és e lap szerkesztői és olvasói.

Özv. **CSELEI MIHÁLYNÉ BINGES GIZELLA**, aki a Kiss Bálint utcában lakott, február 11.-én, 92 éves korában visszaadta lelkét teremtőjének. Gyászolják: a családja.

GYURICZA GÉZANÉ CSABA ERZSÉBET, aki a VII. kerületben élt, február 11.-én, rövid betegség után eltávozott az élők sorából. 76 éves volt. Gyászolják: a családja.

HÖMOKI JÓZSEF, aki korábban Endrődön élt, január 24.-én, 93 éves korában

Budapesten megtért Teremtőjéhez. Földi maradványait az óbudai temetőben helyezték el. Gyászolják: családja, rokonai, régi ismerősei.

HORVÁTH KÁROLYNÉ KATONA MAGDOLNA, aki Hunya, Liget u. 8. sz. alatt lakott, február 3-án 81 éves korában az örökkévalóságba költözött. Gyászolják: lánya, veje, menyé, unokái és a rokonság.

HUNYA ANDRÁS, aki korábban az Apponyi utcában lakott, február 20-án 89 éves korában rövid betegség után megtért Teremtőjéhez. Gyászolják: fia, lánya, és azok családja, rokonai, ismerősei, és az Öszikék Otthon lakói, és dolgozói.

HUNYA JÓZSEF, aki Hunyán, a Kinyi u. 30. sz. alatt lakott, február 10.-én visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: felesége, lányai, vejei, unokái és a rokonság.

JUHOS JÁNOS, aki a Pósa Lajos utcában lakott, 50 éves korában, február 16.-án befejezte földi pályáját. Gyászolják: a családja.

NAGY BÉLÁNÉ TÍMÁR GIZELLA, 64 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolják: gyermekei, azok családjai, rokonai, ismerősei.

Dr. NAGY GERGELY aki a Kossuth út 8-ban lakott, 71 éves korában vissza adta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: a családja.

NYERGES ZSOLT, aki az Ugari úton lakott, 22 éves korában baleset miatt befejezte földi pályáját. Gyászolják: a családja.

Dr. ÖSTÖR LÓRÁNDNÉ, Csatlós Gabriella, szeretett szülő és nagymama, aki Székesfehérváron élt, január 27.-én, visszaadta lelkét Teremtőjének. Február 6.-án a Székesfehérvári Csutora temetőben helyezték örök nyugalomba. Emlékét örzi gyászoló családja.

RAU ADÁMNÉ, TÍMÁR HERMINA, aki a Köztársaság úton lakott, 83 éves korában rövid szenvedés után, megtért Teremtő Urához. Gyászolják: családja, unokái, ismerősei.

SÓCZÓ LAJOS, aki Hunyán a Kinizsi u. 26. alatt élt, 58 éves korában megtért Urához. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokája és a rokonok.

TAKÁCS SÁNDOR, aki korábban a Décsi utcában, majd a Vásártéri lakótelepen

élt, 95 éves korában az Örökkévalóság homába költözött. Gyászolják: a családja, régi ismerősei.

TÍMÁR VINCÉNÉ LIZICZAI MÁRIA, aki a Juhász Gyula u. 6. sz. alatt lakott, 77 éves korában hirtelen megtért Istenéhez. Gyászolják: két fia és családtagjaik.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, aki Császár Ferenc gyászmiséjére és búcsúvétel szerzetására az endrődi templomba február 22.-én eljöttek, vagy részvétüket elküldték, imájukkal a gyászoló család fájdalmát enyhíteni igyekeztek.

A gyászoló család

Oláh Ferencné, született Varga Erzsébet, aki március 7.-én töltene be 46. évét, halálának második évfordulóján rá emlékeznek szerettei, a következő idézettel:

„Nem így akartam, szerettem volna még élni, de a sors kegyetlen, el kellett menni. Ha emlegetek, köztetek leszek, de fáj, ha látom könnyeteket. Ha rám gondoltok, mosolyogjatok, emlékem így áldás lesz rajtatok.”

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Ten: Tel/Fax: 66-280-104
Mobil: 06-30-9634-085

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelen!
Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelpek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimél:
Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.
Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Kert- barátok- nak

Örökzöld növényeink IV.

„Ahogy a csillagok beragyogják a végtelen eget,
úgy szépítik meg életünket és a földet a virágok.”
(Jean Paul Riechter)

Thuja (Életfa)

Örökzöld, pikkelylevelű fa. Kérge világos barna színű. Egy ugyanazon a fán található a porzós és termős virág, ezért egylaki növény. Általában, 20-30 m magasra is megnő, esetenként 65 méterre is, az őshazájában. A thujákat származásuk alapján két nagy csoportra osztjuk: keleti, és nyugati, a keletinek őshazája Kína, és Japán, a nyugatiak Észak-Amerika csendes-óceáni partvidékén a mamutfenyők kísérő faja. Ezt a nyugati fajtát 1566-ban hozták Európába, azóta elterjedt szinte minden országban, és nemesítéssel különböző alakú, és színváltozatú, (sárga – zöld) egyedeket hoztak létre. Jól tűri a metszést, és ezért sövényként is ültetik. Gyomaendrődön is dísznövényként sok kiskertben és házi kertben látható. Különösen a karcsú, oszlopos fajtája közkedvelt, amelyet Ambrózy-Migazzi István malonyai arborétumában nemesítettek ki és onnan terjedt el. Sok fényt, nedves talajt igényel.

Igy lett a hivatalos, tudományos neve: Thuja Occidentális Malonyai. Gyomán a Református Egyház Szeretetotthonának udvarán néhány évvel ezelőtt ültettek többféle örökzöld növényt, többek között oszlopos thuját és borókát is. Az ott lakók élvezik télen, nyáron a szép, és lelkileg is nyugalmat árasztó kertet. Ugyancsak Gyomán, az Aranyas Gyógyszertár kocsijárája mellett 16 db 150-180 cm magas thuja sor szinte egyvonalban látható. Az erre járók szemét nem kerülheti el a gyönyörködhető látvány. A szarvasi Arborétumban is gyönyörű szép thujákban gyönyörködhet a látogató.

A keleti thuja szintén sokféle látható, régebbi házi kertekben, temetőben, parkokban egyaránt. Az alacsony természetűeket előkertekben fadézsákbán ültetik. Vannak olyan fajták, amelyek karcsúbb oszlopokra emlékeztetnek. Az elhalt fiatal hajtások mindkét alapfajtánál rozsdabarnára színeződnek, melyek fokozatosan hullnak le. Az elhalás oka többnyire a nyári meleg, esetleg betegség, amely általában belül, a törzs részén kezdődik. A télen lehulló nedves hó lefelé hajlítja az ágakat, ezért célszerű a porhó rárakodást az ágakról egy hosszú bottal finoman leveregetni. A hó elolvadása, és a talaj felszáradása után letráról több milliméter vastagságú műanyag borítású elektromos vezetékkel kötöm össze az elhajló ágakat. Az ágak külső bőrszövege, hánca igen érzékeny és a szél által mozgatott fa megsérülhet a dörzsölés következtében.

Az örökzöld fák kártevői:

Gubacsatkák: mindössze 0,1 mm nagyságúak. A növény nedvével táplálkoznak, ezért szívó szájszervük van. Kártétele torzulásokat idéz elő a növényen, gubacsok képződnek, a bőrszövet torzul, felreped.

Takácsatkák: fenyő, thuja féléket, borókákat károsít, úgy, hogy a tülevelekből elszívott nedv hiánya miatt a levelek elszíneződnek, sár-

gás, barnára, és ezért előbb le is hullnak. A tülevelek nem egyszerre hullnak le, hanem ahogy előregednek.

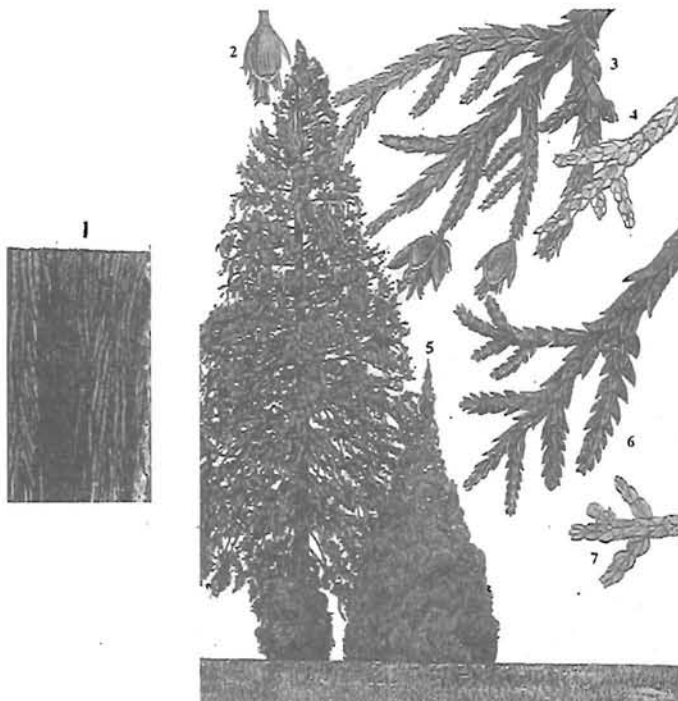
Ezüstfenyő levéltetű: egy milliméter nagyságú, a fa középső, idősebb ágait károsítja.

Gubacsstetű: a fenyő hajtásvégét károsítja, melynek eredménye a tobozszerű gubacs.

A felsorolt kártevőkön kívül még különböző fenyődarazsak is pusztítják fenyőinket. Valamint az állati kártevőkön túl igen sok féle penészgomba pusztítja az ágakat, a gyökereket és a törzset egyaránt. A gombák az említett helyeken élősködnek és lassan fejtik ki pusztító tevékenységüket.

Védekezés: rovar- és gombaölő szer permetezéssel.

Hunya Alajos

1. vörös kérge
2. toboz
- 3-6-7. hajtások
4. alsó oldalukon a pikkelyek fehér rajzolatúak
5. tömött kúpos korona – a mamutfenyő kísérő faja

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

téli árukinálatom:

- Hőlapátok, gumicsizmák, esőkabátok
- Üstök, üstházak, üstházmelegítők
- Disznópörkölők, húsdarálók
- Kolbásztöltők, kések, bárdok
- Hőszigetelők, alajradiátorok
- Elektromos barkácsgépek
- Szegek, csavarok, kéziszerszámok
- Főliák, takaróponyvák
- Izzók, elemek, zseblámpák
- Zárak, lakatok, postaládák
- Állateledek
- Ruhaszárítók, vasalóállványok
- Vasalók, rádiók, hajszárítók

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu *
Szerkesztők: Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi László, Iványi Mária, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva
Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu